NAŠ TEDNIK

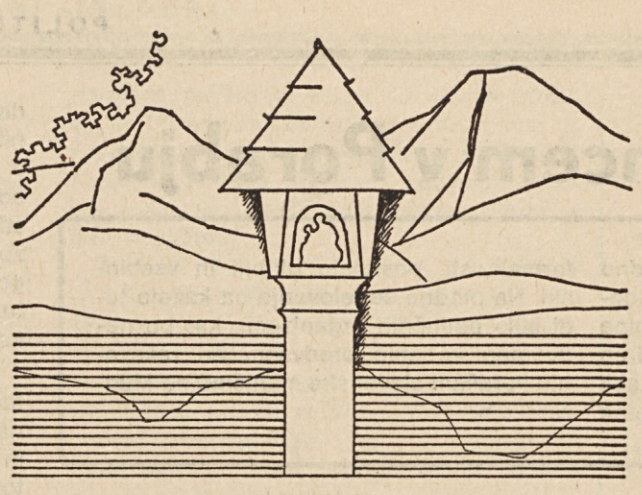

KULTURNO POLITIČNO GLASILO

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt P. b. b

LETO XXIV / ŠTEVILKA 30 CELOVEC, DNE 27. JULIJA 1972 CENA 2.50 ŠILINGA

Evropska gospodarska skupnost

V soboto, dne 22. julija 1972, je bil v Bruslju storjen velik korak na gospodarskem polju za vso zapadno Evropo. Šestnajst držav je podpisalo gospodarske pogodbe, ki vsebinsko niso enake, pač pa izražajo skupno stremljenje vseh teh prizadetih držav.

Začelo se je nekako pred petnajstimi leti, ko sta na pobudo takratnega francoskega zunanjega ministra Šumana sklenili dolgoletni sovražnici Francija in Nemčija povezati gospodarske interese v zadevah premoga in železa v skupno smer. Namen je bil v prvi vrsti, osnovo vojne industrije obeh držav tako povezati, da bi se med tema dvema državama ne mogla nikdar več vneti vojna.

Temu začetku je pristopila tudi Italija, kmeje so se jim pridružile še male države: Nizozemska, Belgija in Luksemburška in tako je nastala Zapadnoevropska gospodarska skupnost (EGS), ki si je z rimskimi protokoli dala skupne gospodarske zakone in tudi skupno politično linijo. Francoski državni prezident De Gaulle je točno čuval nad tem, da bi ta Evropska gospodarska zveza ne zašla v preveliko politično in vojaško odvisnost od Združenih držav Amerike. Ker je bila Velika Britanija pretesno politično in vojaško odvisna od Amerike, je De Gaulle preprečil pristop Velike Britanije k Evropski gospodarski skupnosti. Po De Gaullovi smrti so se ti odnosi Evropske gospodarske skupnosti do Velike Britanije le spremenili in po dolgih pogajanjih je prišlo zadnjo soboto do polnega pristopa Anglije, Danske, Norveške in Irske k Evropski gospodarski skupnosti. Istočasno pa je še šest drugih držav navezalo gospodarsko sodelovanje s to imenovano skupnostjo. Vendar je odnos teh zadnjih brez političnih obveznosti. V soboto podpisana pogodba stopi 1. januarja 1973 v veljavo.

Avstrija se je skoraj deset let trudila za to povezavo. Ker je Avstrija po državni pogodbi iz leta 1955 obvezana, da se drži nevtralnosti, je bila konstrukcija take pogodbe sila težavna, ker je prvih deset držav skupnosti prevzelo tudi politične obveznosti, kakršnih Avstrija ne bi mogla prevzeti. Po desetletnih neuspehih je vendar bila najdena tista oblika pogodbe, ki zadošča vsem stranem in tako so bili podpisani zadnjo soboto od šestnajstih držav vsi potrebni papirji.

Na papirju imamo torej Evropsko gospodarsko skupnost, ki šteje 300 milijonov ustvarjalcev in potrošnikov in pomeni brez dvoma gospodarsko moč, s katero bo moral računati tako Vzhod kakor tudi Amerika na Zapadu.

Razume se, da s podpisi še niso odstranjene vse ovire in težave, da bodo pri praktičnem delovanju gospodarskih činiteljev v državah samih in tudi med državami nastajali problemi, katere bo treba sproti reševati. Pač pa je nakazana pot, ki utegne v nekaterih pogledih olajšati meddržavne stike, v drugih pogledih pa se bodo odprla težka vprašanja, ki bodo terjala rešitev.

Avstrijski del teh pogodb stopi deloma v veljavo že 1. oktobra 1972. Tako se bo carina na določene predmete, ki jih bo Avstrija uvažala iz držav sopodpisnic, znižala za 30 odstotkov dosedanjih predpisov. Kaj bo to pomenilo v praksi, bomo šele videli, verjetno ne več kakor dva do štiri odstotkov znižanih cen. Je pa tudi verjetnost in možnost, da bodo države ob novem položaju cene produkcije zvišale in tako ne bo prišlo do znižanja cen.

Pri izvozu papirja in aluminija pa Avstrija ni dosegla olajšav, tako da bo za to varne papirja in aluminija še naprej obstajalo vprašanje, koliko bodo mogle producirati, če bo izvoz omejen ali onemogočen.

Ne smemo pa prezreti, da tudi teh šestnajst držav, ki so po najnovejši pogodbi gospodarsko povezane, ne pomeni vse Evrope. Enako ne smemo prezreti, da se med Ameriko in Rusijo kujejo gospodarski dejavniki in tudi politično sodelovanje, kar utegne ustvariti nov položaj v svetu. (Glej tudi članek »Pogodba Avstrije z EGS prinaša znižanje carin« — 2. stran, spodaj.)

Val nasilja na Severnem Irskem

Dan zatem, ko je britanski minister za Ulster, tako namreč Angleži imenujejo Severno Irsko, začel ponovna pogajanja z vsemi severnoirskimi strankami, je 21. julija vrsta zelo močnih eksplozij razdejala središče Belfasta in terjala trinajst smrtnih žrtev in okoli 70 ranjenih meščanov. Mesto je bilo ohromelo, gost dim in prah pa sta pokrila belfaško središče. Bombe so povzročile veliko požarov. Medtem ko so se po ulicah prerivale množice kričečih ljudi, so začele tuliti sirene rešilnih avtomobilov.

Provisionals so izbrali za cilj za svoje atentate mostove, viadukte, postajališča avtobusov, trgovine in plinovode. Ta teroristična akcija je bila največja, ki so jo pripravili gverilci, odkar so se leta 1969 začeli spopadi na Severnem Irskem.

Whitelaw se pogaja z IRA

Britanski minister za Ulter Whitelaw je v parlamentu izjavil, da je sprejel stroge ukrepe v obrambo zasebne lastnine severnoirskih državljanov. Poročal je tudi o sestanku z voditelji najbolj radikalne struje Provisionals katoliškega odporniškega gibanja IRA. Whitelaw je dalje povedal, da je začel ponovne stike s predstavniki vseh ulstrskih političnih sil. Podobne sestanke je minister začel že pred tremi tedni, vendar je moral prekiniti stike zaradi nenadnega vala nasilja, ki je izbruhnil na Severnem Irskem.

Najbolj konservativni poslanci britanskega parlamenta so ostro kritizirali politiko londonske vlade v Ulstru, zlasti Whitelawovo stališče. Le-ti so zahtevali zaostritev boja proti katoliškemu odporniškemu gibanju in prekinitev pogovorov s predstavniki IRA. Ministrski predsednik Heath kot Whitelaw sta zavrnila obtožbe. Slednji je dejal, da je še zmerom prepričan v miroljubno rešitev ulstrske krize.

Nekaj dobre volje so pokazali gverilci po sestanku z laburistično opozicijo. Voditelji gibanja Provisionals so bili nato za ponovno proglasitev premirja. Pred več kot tremi tedni je kazalo, da je Whitelaw dosegel vsaj delen uspeh s svojo politiko. Provisionals so proglasili premirje po večkratnih sestankih z ministrom, največje zasluge za ta sporazum pa so imeli predstavniki laburistične stranke, ki so prevzeli vlogo posrednika med oblastjo in gverilci.

Po trinajstih dneh so Provisionals prekinili premirje. Povod za to je bil napad britanskih vojakov na skupino katoličanov, ki so skušali zasesti zapuščena stanovanja na meji med katoliško in protestantovsko četrtjo; krivdo nosijo tudi protestantovski skrajneži s svojimi provokacijami. Očitno je, da slednjim ni šel v račun sporazum med vlado in gverilci. Zato so umetno stopnjevali napetost z utrjevanjem svojih četrti. To je spravilo iz tira katoliško odporniško gibanje, ki je preklicalo premirje.

Ob konferenci AIDLCM

Kot je „Naš tednik" v prejšnji številki poročal, je bil v Celovcu od 22. do 24. julija kongres AIDLCM (Mednarodno združenje za zaščito ogroženih jezikov in kultur). Prav tako je naš list informiral bralce o namenu ter dosedanjem delovanju tega društva.

Na kongresu samem so bile v ospredju komunikacijske težave, posledica slabe organizacije tega mednarodnega kongresa. Ne glede na to, da kongres, ki se je vršil v štirih jezikih, zahteva temeljitejšo ter sistematično pripravo (predvsem zadnje smo pogrešali), so zlasti širšo javnost zanemarili. Tako npr. uredništvo „Našega tednika" še dan poprej ni izvedelo za začetek kongresa, kaj šele za program, čeprav so se Tednikarji razgovarjali s podpredsednikom tega združenja.

Za konec je vodstvo kongresa AIDLCM priredilo tiskovno konferenco.

Generalni tajnik George Costa, zastopnik katalonske manjšine v Franciji, je v kratkem referatu razložil ime, namen ter način delovanja AIDLCM. Način delovanja: **Pri polnem pripoznavanju zakonov države intervenirajo, potem ko nek problem predočijo vsemu svetu, nakar sklenejo resolucijo ter jo v obliki telegrama pošljejo na kompetentne ministre.** Kakor je generalni tajnik zagotovil, so ugotovili, da je bil odmev povsod razveseljiv.

Kot primere intervencij je navedel primer Katalonca, ki se je upal v Španiji govoriti v materinem jeziku, kar mu je prineslo teden zapora ter umobolnico.

Nadalje so protestirali proti sojenju Marjana Sturma. **Ne razumemo pa AIDLCM, ko z zadovoljstvom ugotavlja, da je avstrijska vlada z zakonom o 205 zaseljkih ugodila željam koroških Slovencev.**

Na vprašanje nekega nemškega časnikarja, ali so manjšinske pravice na Koroškem ogrožene, je Costa le dejal, da je to težavno presoditi, da pa obstojajo brezdvomno dejstva, o katerih bi se dalo govoriti.

Tudi na vprašanje sodelavca NT, ali AIDLCM ne zamenjuje politiko z ideologijo, ko sprejema le strogo nepolitične organizacije, ni bilo zadovoljivega odgovora. Prav tako generalni tajnik Costa ni znal konkretno povedati, kdo jamči, da člani dejansko zastopajo interese manjšin. (Kongresa se je udeležil tudi predsednik Zveze vindišarjev, Valentin Einspieler.)

Nihče ne odreka članom AIDLCM idealizma in dobre volje. Toda prav potek tega kongresa je pokazal, da idealizem in dobra volja sama ne zadostujeta niti za podeželsko društvo, kaj šele za mednarodno organizacijo, kot je AIDLCM.

† Prelat Božidar Tensundern

Ko je bil list že v tisku, smo zvedeli, da je prelat Božidar Tensundern, ki bi v avgustu praznoval biserno mašo, v petek, 21. julija, umrl. Pogreb je bil v sredo, 26. julija, ob 10. uri v Recklinghausnu-Ost.

Naj mu bo članek v tej številki, ki mu je bil namenjen za biseromašniški jubilej, v skromen spomin za vse dobro, kar je storil slovenskim izseljencem. (Glej članek na 3. strani!)

Francoski minister je kritiziral razmere v Sovjetski zvezi

Sovjetski veleposlanik Piotr Abrasimov je protestiral pri francoski vladi proti izjavam francoskega notranjega ministra Raymonda Marcellina. V svojem komentarju o sporazumu med francoskimi komunisti in socialisti glede skupnega nastopa pri prihodnih volitvah je Marcellin pripomnil, da v Sovjetski zvezi tiste, ki kritizirajo vlado, vtaknejo v norišnico ter jih proglasijo za nenormalne.

Vesna Vulović - ozdravljena

V četrtek, 20. julija, je po petmesečnem zdravljenju zapustila bolnišnico v Beogradu 22-letna jugoslovanska stevardesa Vesna Vulović. Le-ta je bila edini preživeli potnik jugoslovanskega letala DC 9, in torej edini človek v zgodovini letalskih nesreč, ki je preživel padec iz višine 10.000 metrov. Jugoslovansko letalo DC 9 je na poti iz Švedske v Beograd, uničila nad češkoslovaškim ozemljem bombna eksplozija v letalu. Pri tem atentatu, ki je bil delo hrvaških ustaških teroristov, je izgubilo življenje 27 potnikov s posadko vred. Vesna Vulović je pri padcu na zemljo zadobila številne zlome kosti, zlasti hude poškodbe lobanje in težke poškodbe hrbteničnih vretenc.

Barzel na propagandnem potovanju v Londonu in Bruslju

Vodja krščanskodemokratske opozicije v Zahodni Nemčiji Rainer Barzel se je vrnil v Bonn s svojega potovanja v Bruselj in London. Na Zahodu skuša pridobiti zase javno mnenje glede na parlamentarne volitve, ki bodo v začetku decembra. Socialne demokrate bo vodil v boju s krščanskimi demokrati kancler Willy Brandt. V Bruslju se je Barzel sestal tudi s predsednikom komisije EGS Siccom Mansholtom. Prav tako je obiskal glavnega tajnika NATO Josepha Lunsa, angleškega ministrskega predsednika Edwarda Heatha in druge angleške politične voditelje. Po njegovem mnenju zaslužita največjo pozornost Atlantska zveza (NATO) in Evropa. Obtožil je zahodnonemško vlado, da ne stori dovolj za Evropo.

Po atentatih v Bejrutu

V bejrutski bolnišnici so operirali ravnatelja zavoda za raziskovanje o Palestini Anisa Sayega, kateremu je eksplodiral v rokah poštni zavoj — bomba.

To je že tretji atentat na predstavnike palestinskega osvobodilnega gibanja. Pred nekaj dnevi je podobna bomba eksplodirala v neki banki, potem pa so ravno tako poslali pismo — bombo voditelju palestinskega gibanja Aliju Salamehu, vendar je ta pravočasno izklopil detonator.

Politični opazovalci v Bejrutu ne vedo, kakšnemu vzroku naj bi pripisali vrsto atentatov proti palestinskemu gibanju, a domnevajo, da skušajo neznani teroristi še otežkočiti odnose med osvobodilnim gibanjem in libanonsko vlado.

JANE FONDA BO OBTOŽENA VELEIZDAJSTVA?

Republikanski poslanec Fletcher Thompson je zahteval od ministrstva za pravosodje, naj obtoži filmsko igralko Jane Fonda veleizdajstva, če bo lahko dokazalo, da je igralka v svojem govoru pozvala ameriške vojake v Vietnamu naj dezertirajo.

Obeti Slovencem v Porabju

V Murski Soboti ugotavljajo izredno razvejano sodelovanje Pomurja z obmejnimi madžarskimi predeli, korenine povezav pa poganjajo tudi v osrednjo Slovenijo. Stiki posameznih organizacij in ustanov so že zdavnaj prešli začetne formalnosti, postajajo globlji in vsebinski. Na plodno sodelovanje pa kažejo tudi stiki političnih organizacij, kar bo nedvomno koristilo predvsem pri reševanju vprašanj slovenske manjšine na Madžarskem.

Do letošnjega januarja so se obmejni organi povezovali dokaj samoiniciativno, da ne uporabimo besedo stihijsko. Vsaka organizacija, pa naj bo družbeno-politična ali telesno-vzgojna, je vedela zase, kako in s kom sodeluje, pravega pregleda nad „meddržavnimi“ stiki pa ni imel takorekoč nihče. Šele povezava občinske konference SZDL v Murski Soboti in županijske organizacije Madžarske domovinske ljudske fronte v Szombathelyju je prinesla uskladitev. Organizaciji sta na januarskem srečanju v Murski Soboti ovrednotili dotedanje stike in se dogovorili za načrtnejšo delo, kar sta podpisali v posebnem sporazumu. Iz sporazuma povzemamo nekaj stičnih točk.

Predstavniki obeh organizacij so v sporazumu predlagali gospodarskim organizacijam in drugim organom, da se o možnostih razširitve gospodarskega sodelovanja ob meji dogovarjajo konkretno. Zavzeli so se za poživitev v turističnem prometu in v tej zvezi tudi za prekategorizacijo mejne točke pri Hodošu v mednarodni mejni prehod.

Sporazumeli so se tudi o stikih na kulturnem področju, ki naj bi pripeljali do vsebinskega sodelovanja. Tu je mišljeno predvsem tole: Likovna prireditev „Pannonia“ (Slovenija, Avstrija, Madžarska), sodelovanje pomurske založbe in založbe Europa v Budimpešti, izmenjava amaterskih kulturnih skupin, pevskih zborov in podobno. Ko so govorili o narodnostnem dnevu v Porabju, so želeli, naj bi bil vsebinsko bogatejši. Na podlagi recipročnosti v kulturnih izmenjavah naj bi vsaj enkrat na leto gostovalo v Železni županiji, in s tem tudi v Porabju, SNG Maribor, podobno kot gledališče „Derine“ iz Budimpešte v Pomurju.

V ustvarjanju vsebinskih in zato koristnih stikov so namenili odgovorno nalogo obmejnim osnovnim šolam. Prav tako pa so se zavzeli za večje sodelovanje strokovnjakov in znanstvenih delavcev ob raznih posvetnih, predavanjih, prek strokovnih revij in v podobnih oblikah. Čeprav na koncu, pa je v sporazumu vendarle zapisana tudi bistvena ugotovitev in naloga obeh podpisnic v zvezi z narodnostnim vprašanjem: „Delegaciji se zavedata, da še nismo storili dovolj pri reševanju odprtih vprašanj narodnostnih skupin. Zato bodo o teh nalogah razpravljale na posebni, skupni seji komisija za manjšinska vprašanja Domoljubne ljudske fronte Železne Županije, komisije republiške konference SZDL in komisije občinske konference socialistične zveze Murska Sobota za obmejna in dvojezična vprašanja predvidoma letos poleti v Szombathelyju.

POL LETA PO SPORAZUMU

Od podpisa sporazuma je poteklo pol leta, zato bi bilo zanimivo zvedeti, kako ga podpisnici uresničujeta. Ob zadnjem obisku delegacije socialistične zveze v Murski Soboti v Szombathelyju je predsednik Ljudske fronte županije Vas dr. Istvan Lájos povedal, da so s soboškim komunikejem seznanili predsedstvo županijskega sveta, ki je o njegovi vsebini razpravljalo, obvestili pa so tudi osrednje vodstvo fronte v Budimpešti. Temeljito so se pogovorili s trgovinsko zbornico o povečanju maloobmejnega blagovnega prometa in izmenjali pisma s kulturnimi ustanovami, ki jih zadeva vsebina komunikeja.

Na madžarski strani je vse pripravljeno tudi za prekategorizacijo mejnega prehoda na Hodošu, na naši strani pa žal še ni ceste in potrebnih objektov. Nadalje lahko ugotovimo, da sta vzpostavili stike osnovni šoli v Markovcih na Goričkem in v Gornjem Seniku v Porabju. Tudi kulturna izmenjava teče po sklenjenih dogovorih. Le gostovanje mariborskega gledališča v Porabju čaka na uresničitev. Tiha želja, da bi s kvalitetnim nastopom gledališčnikov obogatili vsakoletni narodnostni dan v Porabju, se ni izpolnila, niti se natančno ne ve, kdaj bo do gostovanja prišlo.

Tudi o skupnem delu komisij za narodnostna vprašanja se lahko za sedaj govori le kot o odstavku v komunikeju, kajti po pol leta prizadevanj sta podpisnici le uspeli spremeniti čas skupne seje, ki bo najbrž septembra letos v Szombathelyju.

Na zadnjem pogovoru v tem županijskem središču so predstavniki socialistične zveze in madžarske fronte ugotovili, da se vrsta stvari in sporazumov uresničuje, kar je nedvomno dokaz dobre volje na obeh straneh, obenem pa vlivajo sedanji odnosi upanje, da bodo vendarle rešili številna vprašanja slovenske narodnostne skupnosti na Madžarskem. (Delo, 16. 7. 1972)

Matura na slovenskih šolah Primorske

Nekaj tednov kasneje kot pri nas, se je končala matura tudi na slovenskih višjih srednjih šolah v Trstu in Gorici. Medtem, ko je znano, je polagalo zrelostni izpit na naši Slovenski gimnaziji 36 dijakov in dijakinj, jih je na Primorskem v Italiji polagalo skoraj trikrat več — sto šolarjev. Največ, to je 36, jih je opravilo zrelostni izpit na tržaškem znanstvenem liceju, ki ima klasični in realni oddelek. Trideset učencev je zaključilo šolanje na trgovski akademiji in 17 na učiteljišču. Na učiteljišču in liceju s klasičnim in realnim oddelkom v Gorici je maturiralo 17 dijakov. Zraven tega je napravilo notranje zaključne izpite še 13 gojencev triletne trgovske šole.

Nas bo morda zanimalo, kako so potekali pri naših bratih na Primorskem zrelostni izpiti:

Maturo na srednjih šolah v Italiji večkrat spreminjajo. Letos so v prvem delu lahko napisali nalogo v slovenskem ali italijanskem jeziku; v drugem delu pa so morali učenci napisati spis na temo, ki jo je predpisala šola. Sledili so ustni izpiti iz štirih predmetov, ki jo je nekaj tednov pred zaključkom šolskega leta določilo ministrstvo za šolstvo. Izpitna komisija je preverila znanje samo iz dveh predmetov, med katerimi sama določi enega, izbiro drugega pa prepusti dijaku.

Pismenih nalog je bilo štiri, od teh sta bili dve obvezni. Najbolj zanimiva je bila tema: **„Šele tedaj bomo imeli mir, ko bomo imeli združene evropske države. Šele tedaj ne bo več požigov, morišč, ampak red in blaginja“.** Ob tej misli naj bi, kot je pisalo v navodilih, „spregovorili o ideji evropske združitve kot o sodobni etnično-politični nujnosti in o priznavanju skupne kulture.“

Še eno značilnost naj omenimo na tem mestu, ki priča, da se slovenski človek v Italiji zaveda, da je treba storiti vse, da bi čim več slovenske mladine prišlo in obiskovalo slovenske šole v Italiji. **Tako je že, medtem ko so delali slovenski dijaki in dijakinje maturo na višjih srednjih šolah, potekala vzporedno akcija „Slovenski otrok v slovensko šolo!“, to geslo je bilo izpisano na vsakem vogalu slovenskih vasi in v okolici mest na Primorskem, toda letos opozarja starše na to, da je obstoj manjšine povezan s tem, koliko otrok se bo učilo materinskega jezika.**

Egipt in Sovjetska zveza zmanjšujeta pomen umika vojaških svetovalcev

Ves svetovni tisk, tudi Naš tednik, je pretekli teden na prvih straneh z velikimi črkami poročal o egipčanski zahtevi po umiku sovjetskih vojaških svetovalcev iz dežele.

Sedaj pa skušata Egipt kot Sovjetska zveza zmanjšati pomen umika vojaških svetovalcev. Tako piše kairski poluradni časopis „Al Ahram“, da pomeni odhod sovjetskih vojaških strokovnjakov iz Egipta samo „poletni oblak“ med Kairom in Moskvo.

Medtem ko sovjetska televizija in agencija „TASS“ še bolj zmanjšujeta pomen nepričakovanega sklepa egiptovskega vodstva ter ga prikazujeta kot sad dogovora med Egiptom in Sovjetsko zvezo.

Članek, ki nosi podpis „politični urednik“ in ki ga je verjetno napisal sam ravnatelj lista, Sadatov osebni prijatelj Mohamed Hejkal, vsebuje med drugim poziv egiptovskemu predsedniku, naj stori vse kar je v njegovi moči, da bi ohranil prijateljstvo s Sovjetsko zvezo. Glavni razlog spora je po pisanju lista treba iskati v moskovskem vrhu med sovjetskimi voditelji in ameriškim predsednikom Nixonom, kjer naj bi se po neuradnih vesteh, ki krožijo v Kairu, dogovorili, da bi čimbolj omejili dobavo orožja bližnjevzhodnim državam.

„Al Ahram“ ugotavlja, da obstajata dve velesili, ter dodaja: „Združene države Amerike so na strani našega sovražnika, Sovjetska zveza pa je na naši strani. Zaradi tega je prijateljstvo s Sovjetsko zvezo za nas ne samo važno, ampak nenadomestljivo.“ Odnosi med Kairom in Moskvo ne temeljijo na svetovalcih in strokovnjakih — nadaljuje dnevnik. To je samo obrobno vprašanje, ki so ga vsilile nekatere potrebe. Danes pa teh potreb ni več. List dodaja, da niso določili nobenega točnega datuma za odhod Sovjetov, katerim gre „vse spoštovanje“.

Vest o odhodu sovjetskih svetovalcev je objavila sovjetska televizija, ki ga je prikazala kot sporazumno pobudo, o kateri se je kairski premier Sidki dogovoril s kremeljskimi voditelji med svojim nedavnim obiskom v Moskvi. Agencija TASS pa je v svojem poročilu poudarila, da sta obe državi „smatrali za potrebno odpoklicati v Sovjetsko zvezo vojaško osebje, ki je bilo poslano v Egipt za omejeno dobo“. Agencija prenaša tudi Sadatovo izjavo, po kateri umik svetovalcev „nikakor ne prizadeva temeljev egiptovsko-sovjetskega prijateljstva“ ter dodaja, da Sovjetska zveza namerava tudi v bodoče razvijati in krepiti odnose z Egiptom na trdni osnovi pogodbe o prijateljstvu in sodelovanju, ki so jo podpisali maja lani.

Pogodba Avstrije z EGS prinaša znižanje carine

Na Dunaju je ministrski svet v torek, 18. julija, odobril pogodbo med Avstrijo in Evropsko gospodarsko skupnostjo. Zvezni kancler **dr. Bruno Kreisky,** trgovinski minister **Staribacher** in uradniki, ki so vodili pogajanja, so v soboto, 22. julija, v palači Egmont v Bruslju podpisali pogodbo o svobodni trgovini. Hkrati z globalno pogodbo, ki v glavnem predvideva postopno znižanje carine med Avstrijo in Evropsko gospodarsko skupnostjo (pri čemer so za raznovrstne izdelke predvidena posebna določila, za kmetijstvo pa je urejen lasten paket), so podpisali tudi začasno pogodbo. Pogodba bo stopila v veljavo 1. oktobra t. l. in prinaša znižanje carin za 30 odstotkov (za občutljivejše izdelke pet odstotkov).

Kot je po ministrski seji kancler Kreisky izjavil, sta zvezna vlada in družbeni partner močno zainteresirana, da bo to znižanje carin v polnem obsegu koristilo tudi potrošniku. Posebni odbor paritetične komisije bo natančno pregledal, če bo to znižanje carin pozitivno vplivalo na cene. Če se bodo z znižanjem carin istočasno dvignile tovarniške cene v tujini, bo vlada o tem obvestila javnost, če bi bilo to zvišanje neupravičeno, je poudaril Kreisky.

Pogajanja med Evropsko gospodarsko skupnostjo in Avstrijo so zaključili v ponedeljek, 17. julija, zvečer. Vodja avstrijske delegacije **poslanik Marquet** je po seji izjavil, da so odprta samo še nekatera manjša vprašanja, ki jih bodo dalje obravnavali izvedenci.

DA BI REŠILI VIETNAMSKO KRIZO

Kot je znano, Naš tednik je o tem poročal, so se uradna pogajanja o Vietnamu razbila, ker so se ponovno pojavile stare težave. Sedaj pa so obnovili v Parizu tudi tajna pogajanja med Amerikanci in Severnimi Vietnamci, da bi vsaj na ta način rešili vietnamsko krizo. Tako so mnogi politični opazovalci v francoski prestolnici prepričani, da se je to zares zgodilo.

Pogajanja naj bi tekla med „posebnim svetnikom“ severnovietnamske delegacije Le Duc Tojem, ki je v preteklih dneh prišel v Pariz, in Nixonovim osebnim svetovalcem Kissingerjem. Le Duc To in Kissinger sta se v preteklosti že trinajstkrat sestala, o njunih srečanjih pa se je izvedelo šele pred kratkim. Sedaj domnevajo, da je Nixonov svetovalec tajno priletel v Pariz ter nadaljeval tajne razgovore, ki so jih skupaj z uradnimi prekinili 4. maja, ko so Američani zapustili pogajalno mizo.

Da bi bil Kissinger zares v Parizu, ni nobenih uradnih potrdil. V preteklih dneh je bil skupaj z Nixonom v predsednikovi poletni rezidenci v San Clementeju v Kaliforniji, te dni pa se je ameriški predsednik vrnil v Washington brez svojega svetovalca: od tod domneva, da je odšel Kissinger v Pariz. Ko so predstavnika Bele hiše vprašali, ali je res Kissinger odšel v Pariz, je lakonično odgovoril: „O tem nimam ničesar sporočiti.“

FRANCOSKI PARLAMENTARCI OBSOJAJO AMERIŠKO POLITIKO V INDOKINI

Deset francoskih parlamentarcev različnih političnih strank, od golistov do komunistov, je v Parizu objavilo izjavo, v kateri obsojajo ameriško politiko v Indokini. V izjavi je rečeno, da Združene države Amerike stalno kršijo načela, ki so obveljala že v 16. stoletju in ki jih je potrdilo moderno pravo, po katerih se ne more neka vojskujoča država posluževati katerihkoli sredstev proti sovražniku ter mora razločevati med vojaki in civilisti. Ta načela, ki so jih potrdili tudi na nürnberškem procesu, so vsak dan poteptana od ameriških letalskih in mornariških sil v Vietnamu. Te sile se poslužujejo orožja, katerega posledic ni mogoče nadzorovati ter masovno uničujejo deželo in prebivalstvo.

Francoski parlamentarci pozivajo javno mnenje in ameriške politike, naj se uprejo „nečloveškim metodam v Indokini“ ter zahtevajo od vlad vseh držav, naj posredujejo pri Nixonu in naj ga opozorijo, da „ne more biti varnosti na svetu, niti ne pravega mednarodnega sodelovanja, dokler neka velika sila noče spoštovati temeljnih načel mednarodnega življenja“.

Tudi „francosko združenje demokratičnih pravnikov“ je objavilo protestno izjavo proti ameriškemu bombardiranju Severnega Vietnama ter predvsem proti uničevanju jezov in nasipov.

BRITANSKI NOTRANJI MINISTER — ODSTOPIL

Britanski notranji minister Reginald Maudling je izstopil iz vlade, potem ko je pravosodno ministrstvo naročilo policiji, naj vodi preiskavo o „aferi Poulson“, v katero je bil tudi sam zapleten. Ker je Maudling kot notranji minsiter vodil tudi delovanje policije, je bil primoran odstopiti.

„Afera Poulson“ je že več časa v središču pozornosti angleškega javnega mnenja. Arhitekt John Poulson, lastnik ene največjih britanskih družb za načrtovanje, je doživel finančni polom ter je bil prisiljen napraviti stečaj. Na sodni obravnavi je podrobno povedal, kako je razdal del svojega denarja, ter navedel imena poslancev, visokih državnih funkcionarjev in samega Maudlinga.

Maudling je veljal za najbolj vplivnega člana konservativne stranke po Heathu, vendar je bil v zadnjih časih nosilec vrste nevšečnih dogodkov, bodisi političnih kot družinskih. Med drugim so mu očitali nesposobnost v vodenju britanske politike v Ulstru. Prav v tej zvezi ga je februarja letos severnoirska poslanka Bernadette Devlin celo oklofutala v parlamentu.

Na Maudlingovo mesto je Heath imenoval za novega notranjega ministra Roberta Carra, voditelja konservativne večine v spodnjem domu in predsednika zasebnega sveta.

● **Kitajski ministrski predsednik Ču En-laj je postavil Japonski pogoje** za normalizacijo odnosov med obema državama: priznanje Pekinga kot edine zakonite kitajske vlade, priznanje otoka Formoze Kitajski in razveljavljenje mirovne pogodbe med Japonsko in Tajvanom (Formozo).

Božidar Tensundern - biseromašnik

V nedeljo, 13. avgusta 1972, bo v Recklinghausenu — župnija Naše Ljube Gospe — daroval biserno mašo velik prijatelj Slovencev, prelat Božidar Tensundern, ki deluje med našimi rojaki v Porurju že 60 let.

Biseromašnik Tensundern se je rodil v Gronauu ob holandski meji 23. februarja 1890. Leta 1912 je pel novo mašo. Od leta 1913 do 1928 je bil kaplan v Gladbecku, nato do leta 1938 vikar v Hövelu pri Hammu in od leta 1938 je deloval nad 30 let kot župnik na veliki mestni župniji v Recklinghausenu v Vestfaliji, zdaj pa živi v pokoju v Nordwalde pri Münstru.

Kot bogoslovec v Münstru je zvedel od škofa Feliksa von Hartmanna, da živi v Porenju in Vestfaliji okoli 40.000 Slovencev, ki so pa v verskem in tudi narodnem pogledu popolnoma zapuščeni. Takoj je zaprosil škofa, naj mu omogoči, da bi se naučil slovenskega jezika, ker bi rad kot duhovnik deloval med Slovenci v Porurju. Münstrski škof je sporočil njegovo željo ljubljanskemu škofu dr. A. B. Jegliču, ki je bogoslovca Tensunderna z veseljem sprejel in ga poslal k dekanu Andreju Lavriču v Vipavo, da bi se naučil slovenskega jezika. V Vipavi — še danes rad pripoveduje — je našel „novi dom in novo mamico". Še danes ne more pozabiti, kar je doživljal nekaj mesecev med gostoljubnimi Vipavci. Slovenski jezik je tako vzljubil, da se ga je po nekaj mesecih tako dobro naučil, da je v raznih vipavskih cerkvah že lahko pridigal. In še danes po letih dobro slovensko govori in piše.

Ko je postal kaplan v Gladbecku — v tem kraju si je veliko naših ljudi služilo kruh kot rudarji — si je v kratkem času osvojil njihova srca. Da bi se slovenska mladina ne utapljala v nemškem narodnostnem morju, je kaplan Božidar Tensundern — münstrski škof ga je imenoval tudi za dušnega pastirja za Slovence — v župniji sv. Lamberta ustanovil slovensko šolo, kjer je sam poučeval našo mladino slovenščino. In da bi poživil stike naših ljudi z rodno domovino, jih je vsako leto vodil na obisk v Slovenijo. Škofu Jegliču je vsako leto poročal o verskem in narodnem stanju naših rojakov v Nemčiji. Škof Jeglič je obiskal naše rojake v Porurju in z njimi romal na božjo pot v Kevelaer, kjer jih je navduševal, naj radi častijo Marijo ter ljubijo svoj jezik in rodno zemljo Slovenijo. Tudi mariborski škof dr. Ivan Jožef Tomažič jih je obiskal leta 1934. Tedaj se je zbralo okoli slovenskega škofa na božji poti v Kevelaerju nad dva tisoč Slovencev s številnimi zastavami. Sedanji kevelaerski župnik prelat J. Oomen mi je pripovedoval, da tako lepega petja še ni nikoli v življenju slišal kot je bilo slovensko petje v Kevelaerju leta 1934. Naši rojaki so tedaj peli — navzoč je bil tudi prelat August Hegenkötter, ki je bil tedaj dušni pastir za Slovence v Hambornu — „Marija, skoz' življenje"... Naše rojake v Porurju je obiskal tudi Ksaver Meško. O njegovem govoru v Hambornu in Gladbecku so mi naši ljudje še letos pripovedovali. Teh obiskov se naši starejši izseljenci še z veseljem spominjajo. Leta 1928 je škof Jeglič delavnega vikarja Tensunderna imenoval za častnega konzistorialnega svetnika ljubljanske škofije, leta 1934 pa mu je podelil enako odlikovanje tudi mariborski škof Tomažič.

Biseromašnik Tensundern dobro pozna našo domovino, saj jo je po 2. svetovni vojni že trikrat obiskal; zadnjikrat se je mudil v Sloveniji leta 1970. Kot osemdesetletnik je obiskal Vipavo, Ajdovščino, Postojno in druge kraje v Sloveniji. Nad lepoto naše zemlje je kar prevzet in kar pomladi se, ko posluša naše pesmi. Tudi sam še vedno rad zapoje „En hribček bom kupil"... in tudi „En starček je živel"... Iz svoje velike ljubezni do Slovencev je leta 1937 v Mariboru zapisal v spominsko knjigo: „Po krvi sem Nemec — po srcu Slovenec".

Med zadnjo svetovno vojno je veliko trpel zaradi nacističnega nasilja. Najbolj pa ga je zabolelo, ko mu je leta 1938 nacistična policija prepovedala vsak stik z našimi rojaki v Porurju. Do tedaj jih je redno obiskoval po raznih kolonijah. Takole mi je letos v maju, ko sem ga obiskal in mu pomagal pisati spomine na Vestfalske Slovence, pripovedoval:

„Jugoslovanski generalni konzul Dušan Fantić v Düsseldorfu, ki je bil tesno povezan z nacisti — tudi sam je po hitlerjansko pozdravljal nacistične oblastnike — me je po nasvetu nacističnega zaupnika Pavla Bolha ovadil nacistom, naj mi prepovedo nadaljnje delovanje med slovenskimi izseljenci v Porurju, ker sem nasprotnik hitlerjevskega režima in nisem še ničesar storil, da bi Slovenci v Porurju postali Nemci... Veliko sem zaradi tega trpel, pa sem, hvala Bogu, le dočakal svobodo. Ponovno srečanje s Slovenci po končani svetovni vojni je bilo nepopisno..."

Spomini — VESTFALSKI SLOVENCI — Božidarja Tensunderna bodo izšli leta 1973 in jih bodo lahko dobili naši rojaki, ki so raztreseni po vseh predelih sveta. Mi mu bomo hvaležni, da je opisal svoje delovanje med našimi rojaki v Porurju.

Leta 1970 je papež Pavel VI. Božidarja Tensunderna zaradi mnogovrstnega in neumornega dušnopastirskega delovanja imenoval za prelata. Malo poprej je bil upokojen in sedaj živi v Nordwalde ter še vedno obiskuje naše rojake po Nemčiji. Letos za 1. maj je obiskal naše izseljence v Franciji. V njegovem gostoljubnem domu — košček Slovenije v tujini — se skoraj vsak dan oglašajo naši rojaki po telefonu, pismeno ali pa osebno ter ga prosijo, naj jim prevede razne listine v nemščino, saj je zaprisežen tolmač slovenskega jezika na sodiščih in sindikalnih uradih v industrijskih središčih Dortmunda in Essena.

V njegovi delovni sobi sem letos v maju pregledoval zajetno „Knjigo gostov". Ugotovil sem, da so njegovi znanci in prijatelji iz vseh kontinentov sveta v 39 svetovnih jezikih v izbranih besedah počastili njega in njegov gostoljubni dom. Med drugim sem zasledil tudi veliko slovenskih obiskovalcev ter oba sedanja slovenska pomožna škofa. Poudariti moram, da naši rojaki prelata Tensunderna visoko cenijo in ljubijo kot očeta. S svojim izrednim delom si je tudi med Slovenci v naši domovini postavil trajen spomenik.

Ob biseromašniškem jubileju ga prisrčno pozdravljamo in ga prosimo, naj ostane — tako je zapisal mariborski škof dr. M. Držečnik — še naprej „viden angel varuh vernih Slovencev — izseljencev po Nemčiji."

Dr. Jože Premrov

Detelova knjiga v nemščini

V kratkem izide v zahodnonemški založbi J. G. Bläschke Verlag v Darmstadtu nemški prevod knjige Leva Detele „IZKUŠNJE Z NEVIHTAMI" (London 1967). Knjiga se bo imenovala „ERFAHRUNGEN MIT GEWITTERN" in jo je prevedla Hilde Bergner. Posamezen izvod bo stal DM 9,80.

J. G. Bläschke Verlag si je naredil ime s splošnopriznano serijo mednarodne poezije „Najnovejša pesem" (Das neueste Gedicht), v kateri so izšle pesniške zbirke Karla Krolowa, W. H. Audena, Eugenia Montaleja, Archibalda Mac Leisha, Adama Wazyka, Heinza Pionteka, Odysseasa Elytisa, Williama Carlosa Williamsa, Vladimira Holana, Antonina Brouseka, Alaina Bosqweta, Johannesa Poethena in drugih, do zdaj šestintrideset zvezkov.

Poleg tega je pri tej založbi objavil svoje prozne izdelke modernist Arno Schmidt, a tudi avstrijska koroška pesnica Christine Lavant in katoliška pripovednica Paula Grogger. Založba izdaja tudi strokovne, umetniške, bibliofilske in zgodovinske knjige in ponatise starih knjig.

Februarja 1972 je nemški spored avstrijskega radia (2. program) oddajal preko nižjeavstrijskega študia Detelovo prozo, 4. julija pa je bila na sporedu celovškega radia koroškega študia ponovno nemška oddaja o Deteli, v kateri so brali njegovo kratko prozo.

V najnovejši številki švicarske literarne revije iz Berna „SANDUHR" (št. 4, pomlad 1972) je Detela objavil esej o poeziji in prozi mlajšega nemškega književnika D. P. Meierja-Lenza pod naslovom „Eksotična realiteta". V drugem letošnjem zvezku saarbrückenske literarne revije „UNIO" pa je Detela priobčil odlomek iz knjige „Izkušnje z nevihtami" pod naslovom „Lov na slone". V isti številki te revije je Milena Merlak objavila proze „Tekma"; že v prvi letošnji številki iste revije pa pesem „Smrt mesečnice". Vse te tekste je iz slovenščine prevedla Hilde Bergner.

SLOVENCI
doma in po svetu

VEST IZ ARGENTINE: † VALENTIN MARKEŽ

V Merlu pri Buenos Airesu je 29. junija umrl **Valentin Markež,** ena izmed najbolj znanih in spoštovanih osebnosti v Argentini. Valentin Markež je bil iz rodu Markežev, ki je bil znan po vsem bohinjskem in jeseniškem kotu Slovenije po svoji značajnosti in poštenosti. Rodil se je 1894 na Jesenicah. Pred drugo vojno je bil uslužben v Kranjski industrijski družbi. Od leta 1935 pa je bil jeseniški župan. Po letu 1945 je odšel v begunstvo na Koroško, nato pa v Argentino, kjer je bil najprej zaposlen v tekstilnem industrijskem podjetju v Moronu; že v tem času se je posvečal kokošjereji. Po upokojitvi pa se je osamosvojil in razširil podjetje na svojem posestvu v Merlu pri Buenos Airesu.

RADOVLJIŠKI ŽUPNIK — UMRL

V Radovljici je umrl 14. julija tamkajšnji mestni župnik **Franc Sekovanič,** bivši frančiškan, p. Krizostom.

VISOKI JUBILEJ: DEKAN J. FATUR — 90-LETNIK

24. julija je praznoval bivši radovljiški mestni župnik in dekan, duhovni svetnik **Jakob Fatur** na Brezjah svoj 90. rojstni dan.

Dekan Fatur je bil več let v Zeltschachu pri Brežah farni administrator (oskrbnik).

Na mnoga leta!

Slovenska poezija v novogrščini

Atenska založba Dodekati ora (Dvanajsta ura), katere lastnik je Panos Panalotunis, znan tudi kot pesnik in kritik, je izdala prvo novogrško antologijo slovenske poezije v knjigi na 80 straneh, z naslovom „Anthologia eugkronon Slovenon pointon". Zaslugo za izid te publikacije ima prof. Marjan Tavčar, ki je pripravil ves izbor, prevedel vse pesmi in spisal uvodno besedo, predtem pa s svojo novohelenistično dejavnostjo, edino med Slovenci v tem obsegu, vzbudil zanimanje za izdajo take antologije, ki zares lepo predstavlja slovenski Parnas. V knjigi so zastopani naši sodobni liriki od Srečka Kosovela do Tomaža Šalamuna, v celoti 26 pesnikov z 58 pesmimi.

V Tavčarjevi antologiji so zastopani v prevajalčevem zapovrstju naslednji pesniki: Srečko Kosovel (4), Alojz Gradnik (2), Miran Jarc (1), Anton Vodnik (4), Edvard Kocbek (4), Božo Vodušek (3), Marička Žnidaršič (4), Mile Klopčič (2), Jože Udovič (2), Matej Bor (1) in trije spevi iz pesnitve „Šel je popotnik skozi atomski vek, Cene Vipotnik (1), Jože Šmit (2), Janez Menart (2), France Balantič (2), Karel Destovnik — Kajuh (2), Ciril Zlobec (2), Branko Hofman (1), Peter Levec (3), Ivan Minatti (3), Lojze Krakar (2), Dane Zajc (3), Gregor Strniša (3), Kajetan Kovič (2), Šaša Vergi (2), Veno Taufer (2), Tomaž Šalamun (1).

Dr. Drago Klemenčič: *(3. nadaljevanje in konec)*

DVE LETI V SLOVENIKU

Nekaj osebnih spominov na dveletno bivanje v Slovenskem zavodu v Rimu

Zjutraj se je takoj po maši iz male kuhinje širil vse upe vzbujajoč vonj po praženi slanini z jajci in dobri kavi. Posodo smo navadno pustili za popoldne, ker se nam je vsem mudilo na predavanja. Za večerjo pa sem vedno iskal kakšen »izviren« recept. Izviren je bil toliko, kolikor sem moral napeti možgane, da sem se spomnil, kako je to ali ono stvar pripravila mama. Najlepši poklon so bili vedno čisti lonci. Prav nikoli ni nič ostalo. Če so se fantje morali truditi le zavoljo ljubega miru, potem jim gre vsa čast. Zdi se mi pa, da je bila lakota najboljša začimba.

Nekoč se je s kuhinjo poskusil tudi Jošt. Ko sem prišel s predavanj, sem ga našel vsega zardelega v obraz, ko je mešal fižolovo juho, ali kakor smo jo po vojaško imenovali »pasulj«. Zaskrbljeno se je ozrl: »Ti, napravil sem že prežganje. Ali je bilo dovolj devet velikih žlic moke?!« Juha je bila sicer bolj podobna polenti, pojedli smo jo pa le.

Med tem časom sem zaključil tezo in se ukvarjal še z zadnjo redakcijo. Vse se mi je nabralo na kup: izpiti na inštitutu za časnikarstvo, »lectio magistralis« in obramba doktorske disertacije. Malo sem bil živčen, a so že drugi poskrbeli, da me je hitro minilo. Ko sem končal tezo, sem začel redno dvakrat na teden delati na slovenski sekciji vatikanskega radia. To je bila praksa za institut, obenem pa vir skromnega zaslužka. Nesporedno sem s tem koristil tudi skupnosti. Na radiu sem dobil posebno izkaznico za nakupovanje v vatikanskih trgovinah in od takrat smo imeli meso bolj pogosto na mizi.

Gospodinjskih skrbi nas je rešila sestra Akvila, ki so nam jo šolske sestre dobrohotno »posodile«. Sijajno smo se razumeli. S tem je odpadla marsikatera skrb, jaz pa sem slovesno predal kuhalnico v sposobnejše roke.

*

Prvo leto (oziroma samo pol leta) življenja v novi hiši je šlo proti koncu. Fantje so se odpravljali na počitnice. Nekateri domov, Edo najprej v Palestino, nato v Argentino. Spet sva ostala sama z Joštom. Prve dni junija sem opravil »lectio magistralis«, ves junij pa sem posvetil izpitom na inštitutu. Šele v drugi polovici meseca sem zvedel, da so mi določili datum obrambe teze: 1. julij popoldne. To je bil eden zadnjih terminov, a mi je prav prišel, ker sem med tem časom odbrenkal druge izpite. Nisem si mogel privoščiti nobenega odlašanja, ker so me proti koncu poletja že pričakovali v Ljubljani.

Obrambe sem se bal. Kaj bi se je ne, saj je bila italijanščina dodatna težava. No, pa je le šlo nad vsemi pričakovanji. Ko sem se vrnil v Slovenik, je bila v kuhinji samo sestra Akvila. Jošt je bil nekje po opravkih. Še pozneje se je večkrat hvalila, da mi je prva čestitala. Slekel sem slovesno črno obleko in si nataknil zakrpane kavbojke. V baru na vogalu sem si kupil steklenico piva, sedel na pločnik, počasi pil kar iz steklenice in gledal avte. To je bilo sproščanje in praznovanje obenem.

Seveda sem takoj naslednji dan hitel domov povedat, da sem že »skozi«. Nato sem se vrnil v Rim, ker sem imel na radiu še nekaj obveznosti. Ostal sem do 15. avgusta. To so bili najlepši dnevi dveletnega bivanja v Rimu. Nobenih skrbi, dela ravno toliko, da ni bilo dolg čas, pa prijetna družba.

Še enkrat sem se za nekaj dni vrnil, ker nisem mogel prvič odpeljati vse svoje ropotije. Pa tudi avto sem moral vrniti. Z menoj sta prišla še župnik in moj mlajši brat. Seveda smo vsi stanovali v Sloveniku. Zdaj pa je bilo slovo končano. Jošt nas je seveda peljal na postajo. (Le kolikokrat je to storil že prej). Še stisk roke, pozdrav in dve leti sta šli v nepovratnost.

Če pustimo ob strani študijsko bilanco, je bilo bivanje v Rimu tudi osebnostno zelo pomembno. Kot časnikar sem od blizu spremljal razne tokove v vodstvu Cerkve. Prepričan sem, da mi bodo ta spoznanja pomagala tudi pri kasnejšem presojanju rimskih dejstev. Da ne govorimo o koristnosti ponovnega skupnega življenja po sedmih letih duhovniškega dela. Ti dve leti sta pomenili stalne duhovne vaje.

Še bi lahko našteval, a je morda prezgodaj, saj še ni minilo leto, odkar sem zapustil Slovenik. Morda bo mogoče čez čas objektivneje soditi. Da Slovenik še vedno privlači, je dokaz to, da sem jo po dobrih treh mesecih spet mahnil v Rim, čeprav imam zelo malo časa in tudi vožnja ni ravno poceni. In prav kmalu bom spet šel.

Ob robu povedano

KAJ RADO SE MARSIKAJ ZAGRNE

Nemško cerkveno glasilo na Koroškem, „Kärntner Kirchenblatt“, je objavilo v nedeljo, 16. julija, na straneh 6, 7, 8 poročilo o velikovški dekaniji. Uredništvo „Kirchenblatta“ je objavilo tudi mnenja šestih duhovnikov in štirih laikov.

Eno vprašanje duhovnikom je bilo namenjeno verskemu položaju v župnijah, drugo cerkveni sinodi, tretje pa razmerju med obema narodoma. Dobesedno se glasi tretje vprašanje (v slovenskem prevodu): „Ali so kake posebne težave v tem mejnem območju, ki ima deloma dvojezične župnije? Kot se sliši, je razmerje dobro.“

Velikovški župnik in dekan Richard Kanduth odgovarja: **„Razmerje med obema narodnostnima skupnostima je v dekaniji Velikovec zelo dobro. Vzrok je pač, da se vsi dušni pastirji trudijo pošteno in resno, da zagotavljajo vernikom v cerkvenem prostoru jezikovno vse pravice. In to dobro razmerje bo ostalo in se še zboljšalo, če ima vsak duhovnik v mejnem prostoru samo eno skrb pri pastirovanju, namreč da poglobi versko življenje v svoji župniji in uresniči krščansko ljubezen do bližnjega v besedi in dejanju.“**

Kot vidimo, je odgovoril velikovški dekan zelo krasno. Nakazal je zanimiva dejstva in svojevrstne vidike. Toda, če človek poznaš kolikor toliko razmere v velikovški dekaniji, gospodu dekanu pač ne moreš koj tako verjeti izjave, da je razmerje med obema narodoma „zelo dobro“. Pa pustimo rajši to in se podajmo k tozadevnim izjavam drugih duhovnikov.

Župnik dr. Friedrich Kernler, Grebinj: **„Jezikovno vprašanje ne pomeni v naši župniji nobene težave. Če se oziramo na upravičene želje obeh narodnostnih skupnosti in na ljubezen do skupne domovine, bomo zagotovo ohranili mir tudi v nadalje.“** Kot vemo, v dvojezičnem Grebinju v cerkvi ni nič slovenščine. Zaradi tega jezikovno vprašanje seveda ne more biti nobena težava..

Župnik Anton Goršek, Št. Peter na Vašinjah, izjavlja, da se resno trudi za mir v župniji. Rešitev tega vprašanja bi lahko imenovali:

„a) **lepo, če bi jo dosegli v pristnem krščanskem duhu;** b) **dobro, če bi bila kolikor mogoče pravična;** c) **zadovoljivo, če bi jo dosegli samo na podlagi politične treznosti.“**

Župnik Mihael Laura, Gorenče: **„Zdaj sem tu že 20 let in sem lahko zadovoljil vse. Če ljudje vidijo, da se trudiš, da bi rešil narodno vprašanje v krščanskem duhu, pa gre.“**

Župnik Hermann Mößlacher, Št. Jurij na Vinogradih: **„Sem že 30 let v tej župniji. Jezikovnih težav tu ne poznamo. Razmerje med župnikom in župljani je zelo dobro, ga torej ni več treba ohraniti ali dalje krepiti.“** Tudi gospodu Mößlacherju verjamemo, da v njegovi župniji ne poznajo jezikovnih težav, ker so slovenščino kratko malo pregnali iz cerkve!

Župnik Franz Leitner, Grebinjski klošter: **„Trditev drži v večji meri, da je med obema narodnostnima skupnostima razmerje dobroč. Od ljudstva samega bomo morali zahtevati v večji meri resnično strpnost. Napetost in nasprotja so pravzaprav vselej vnesli od zunaj. ‚Zelena miza‘ naj se tu manj vmešava.“** Naj gospod župnik Leitner pojasni, od koga zahteva več strpnosti in kje je tista „zelena miza“, ki vnaša spore od zunaj. Sicer pa smo že čuli, da je na področju, kjer pase duše gospod Leitner, slovenščina v veliki meri izginila iz cerkvenega prostora. Če je to res v duhu strpnosti, ki jo zahteva gospod župnik od župljanov? Če mu je toliko do strpnosti, zakaj ni kratko malo nadaljeval izročila svojega predhodnika, župnika Thurnerja, **trdega Nemca,** ki je do zadnjega branil slovensko bogoslužje in zlasti slovensko petje v Grebinjskem kloštru?

Vprašanja laikom so bila nekoliko drugačna, vsa so bila prikrojena škofijski sinodi. Vprašanja Slovencev se je dotaknil edinole gospod Štefan Karner, Grebinjski klošter. Dejal je: **„Po mojem mnenju so po odstotkih Slovenci premočno zastopani.“** Ne vemo, od kod jemlje gospod Karner to trditev, iz katere trte jo je kaj izvil. Letos so bile na Koroškem štiri nove maše, dva novomašnika sta Slovenca, oba sta maturirala na Slovenski gimnaziji. Ali je gospodu Karnerju tudi to že preveč? Koliko novomašnikov ali bolje rečeno, koliko odstotkov enega samega novomašnika nam pa on sploh še privoli?

Če se že govori v najlepših rečenicah o krščanstvu, božjem ljudstvu, občestvu vernih, ljubezni do bližnjega, strpnosti in drugih prekrasnih ustnih izlivih, vzemimo pred oči tudi resnico, in sicer golo resnico. Ne smemo je zagrinjati. In če se že priborimo do tiste mere poguma, da se ne obrnemo proč od resnice, pa jo povejmo. Priznati moramo, da smo čuli nekaj resnice. Npr., da jezikovno vprašanje ne pomeni nobene težave več. Potem pa tudi hočemo vedeti, zakaj ni več težava dejstvo, ki je bilo težava še pred leti. Kam so izginili Slovenci? Kaj ste napravili s slovenščino v cerkvah?

Novomašnik, bod' pozdravljen!

Kovačeva hiša v Mlinčah se je v nedeljo, 16. julija, poslovila od svojega sina-novomašnika, g. Mirka Wakouniga.

Dan poprej, to je v soboto, 15. julija, ko je novomašnik Mirko kot duhovnik prišel domov, ga je ogromna množica domačega ljudstva pozdravila pri podružni cerkvi v Rikarji vasi. Novomašnikov sobrat Marko Jernej je ob tej priliki v kratkem govoru orisal Mirka kot duhovnika in prosil farane, naj ne pozabijo obeh novomašnikov.

Še božje nebo se je veselilo z našim novomašnikom, g. Mirkom: medtem ko so bili dnevi pred njegovo novo mašo sila nestanovitni, je na tisto nedeljo sijalo sonce, kot bi hotelo reči: „Tudi jaz se z Mirkom veselim tega velikega dne.“ Ko je g. Mirko, ki je bil oblečen v novomašno obleko, pristopil k okrašenemu oltarju, se je verno ljudstvo zbralo okoli njega ter s petjem in molitvijo zbrano sodelovalo pri bogoslužju. Množično petje je olepšal še odlični mešani pevski zbor vod veščim vodstvom Hanzija Kežarja. Petje je spremljal na harmoniju šentviški organist „Slepi Andrej Mičej“.

Slavnostni govor je imel novomašnikov pridigar g. župnik Lovro Kaselj, nekdanji dušni pastir v Št. Vidu. V svoji pridigi je poudaril potrebo po duhovnikih, ki jih dandanes bolj potrebujemo kot kdajkoli, ker gledamo v duhovniku nekoga, ki živi kot brat med brati.

Nova maša g. Mirka Wakouniga je bila zares velika in prisrčna slovesnost, ki jo bo dolgo pomnila Rikarja vas in Podjuna. V preprostih sestavljenih mašnih molitvah — zbral jih je sam novomašnik Mirko — smo čutili novomašnikovo prošnjo vsem: mir med obema koroškima narodoma. O, da bi to vsi slišali!

Vsem, ki so po novi maši še enkrat stopili k oltarju, je novomašnik Mirko Wakounig podelil svoj blagoslov. In ko so se ljudje razhajali, so vedeli, da so z novomašnikom Mirkom dobili dobrega, času primernega in narodno zavednega duhovnika!

90-letnica Kranjčevega očeta na Rutah

Pretekle dni je na Rutah pri Podgorjah pri, pd. Kranjcu, praznoval svoj nadvse lepi življenjski jubilej, 90-letnico svojega življenja, daleč naokoli znani in spoštovani Kranjčev oče, **g. Franc Wrolich.**

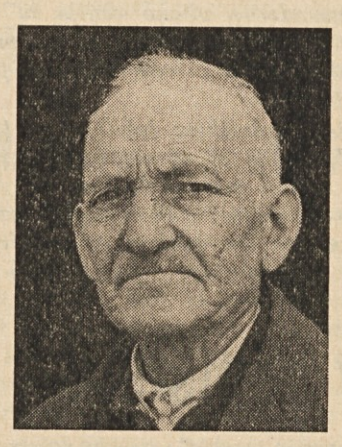

Rodil se je 12. julija 1882 pri pd. Andrejcu, tukaj na Rutah in prišel s sedmimi leti na Kranjčevo domačijo, kateri je ostal zvest vse svoje dolgo življenje. V pustu leta 1906 je poročil Nežo Brucker, pd. Francovo v Suhi, ki mu je v zvestem in zglednem zakonu rodila 15 otrok, deset deklet in pet sinov. Dva fantka sta jima umrla že v deški starosti, ostale otroke pa sta vzgojila v ljubezni do naroda in Cerkve.

Marsikaj težavnega je doletelo Krajnčevega očeta v njegovem dolgem življenju. Skrb za številno družino in dom v težkem času po 1. in posebno še med 2. svetovno vojno. Pa tudi bolezen se je marsikdaj oglasila, ki jo je vedno potrpežljivo prenašal in so mu že leta palice v nujno pomoč, da pogleda malo okrog po domačiji. Leta 1959 je pokopal svojo hčer Štefko. Isto leto pa je pospremil na farno pokopališče ob podgorski Mariji tudi svojo zvesto ženo, ki je delila z njim več kot petdeset let vse težke in tudi vesele ure.

Dobrih trideset let je Kranjčev oče zgledno in z vso ljubeznijo kmetoval na svoji lepi domačiji. Leta prej pa je skupaj z očetom in bratom obdeloval tudi Mežnarjevo kmetijo v Podgorjah. Poleg tega pa je imel tudi veliko veselje s svojimi čebelami, katerim je posvetil v zadnjih 60 letih velik del svojega skromnega prostega časa.

Četrt stoletja, pa je bil tudi mežnar in ključar pri Kapelici nad Podgorjami in neštetokrat prehodil strmo pot k Marijinemu svetišču ter vabil farane in zvonil procesijam, ki so pogosto in rade prihajale v to gorsko svetišče.

Leta 1952 pa je skrb za domačijo, in ko mu noge niso več dopuščale, tudi skrb za podgorsko Kapelico oddal svojemu sinu Joziju, ki mu s svojo ženo in družino lajša križe starosti.

Za njegovo 90-letnico pa so se zbrali na Kranjčevem domu otroci in številni vnuki, da se poveselijo z očetom ob lepem in redkem jubileju. Gratulantom pa sta se tudi pridružila domači župnik msgr. dr. Hornböck in tudi šentjakobski župan g. Gressel. Pa tudi uredništvo Našega tednika želi zvestemu bralcu še mnogo veselih dni v krogu svojih domačih.

„Slepi Andrej“ - 60 let organist

Ni nam tuj. Postal je pravi očak, a le po starosti. Že nad 60 let se s svojo najzvestejšo spremljevavko — palico — pritiplje do cerkvenih orgel. Dan za dnem. Ne dež, ne sneg, ne vročina in ne mraz mu niso kos. Postal je pravi simbol za šentviške orgle. Postal je celo tako zanimiv, da mu je postavil slikar Werner Berg najlepši spomin s svojim „Slepim organistom“. To je g. Andrej Mičej, ali kakor mu pravijo domačini, „ta sliəpi Handrej“.

Življenje tega možakarja je bilo vse prej, kakor lahka in rožnata pot. Ne samo, da se mora skoraj celo življenje slep prebijati skozi svojo „temno pokrajino“, ampak, da je moral prestati bridke in nepozabne mesece zadnje vojne, ko so mu nacisti umorili ženo in hčer.

„Ta sliəpi Handrej“ se je rodil leta 1893 v Št. Vidu. Sam pravi, da je „eht Šunfijan“ (pristen Šentvidčan). Že od rojstva ni imel normalnega vida. Zato je kmalu šel v Celovec v zavod za slepce, kjer se je izučil za ščetarja. Ker je bil izredno muzikaličen, se je tam izuril še na mnogih instrumentih. S 13 leti je bil celo organist v tem zavodu. Leta 1903 je po neki nezgodi popolnoma oslepel.

S svojimi 19 leti se je kot izurjen organist in izučen ščetar vrnil domov, kjer je začel s svojo obrtjo. Okolica Št. Vida že od nekdaj rada prepeva. Zato ni čuda, da je po prvi svetovni vojni z veseljem pozdravila na novo ustanovljeni cerkveni zbor. G. Mičej je poleg tega zbora še vodil moški in mešani zbor ter dekliški tercet takratnega katoliškega prosvetnega društva Danice. S temi tremi zbori je nastopal pri raznih igrah in uprizarjal lastne koncerte.

Kot slepec je potreboval še bolj kot vsak drug življenjsko pomoč. Zato se je leta 1922 prvič poročil. V tem zakonu se mu je rodila edina hčerka Terezija. Kdo bi si mislil, da bo ravno v zakonu moral nasilno postati nesrečen. Ker je bila njegova družina proti hitlerjanskemu nasilju, so jih imeli velenemško misleči in esesovci za izdajalce in nevarne. Leta 1945, 6. januarja, sta bili njegova žena in hčer obsojeni na smrt. 12. januarja istega leta sta bili obglavljeni v Gradcu. Za usmrtitev svoje družine je zvedel šele na spomlad, potem ko so se mu vrhovne oblasti nad tri mesece nesramno lagale in ga lažnivo „troštale“. Sam pravi, da je bila tedanja zima duševno najstrašnejša. Ker je spoznal, da ne bo mogel naprej sam vztrajati, si je izbral za drugo ženo Buhovnikovo Franco. Ta mu je z veliko potrpežljivostjo in še z večjo ljubeznijo pomagala polagoma pozabiti grozoten spomin. V drugem zakonu se mu je rodilo pet otrok: Milica, zdaj gospa Koncilija, ki je končala Slovensko gimnazijo, Jozej, ki je že kot otrok umrl, Andrej, ki se je izučil za prodajalca, Micej, ki je naredila 4 leta Slov. gimnazije in je prav tako prodajalka, ter najmlajša Finej, ki je letos uspešno maturirala. Šele drugi zakon mu je v polni meri prinesel srečo in g. Mičej je vesel, da so otroci kljub slepemu očetu marljivo pograbili za svoj poklic.

Čeprav je slep, meni Andrej, da se ne čuti nesrečnega. S svojim orglanjem in s svojo obrtjo ravno tako izpolnjuje nalogo, ki mu je na tem svetu izročena. Da tudi slepec more z modernim svetom živeti, dokazuje dejstvo, da se je v zadnjih letih lotil celo igranja v avstrijskem in mednarodnem šahovskem prvenstvu. To mu da veselja, zagona in poguma in vrhu tega novih spoznanj z drugimi ljudmi. Trikrat se je udeležil tudi svetovnega kongresa esperantistov. Oboje, tako šah kot esperanto, dokazujeta, kako si slep človek želi stika z drugimi.

To dolgo in pisano življenje, ki je kovalo g. Mičeja in v katerem je doživel grozote in nesreče, je zanj prava preizkušnja, ki ga ni strla in katero je tudi kot slepec zavestno in odgovorno prestal. Smel je uživati tudi nekaj proslav, ki so bile namenjene njemu. A na teh se ni odpočil in se ne odpočiva. Penzija, v katero bo v kratkem šel, zanj nikakor ni hiranje in dolgočasno čakanje, marveč ravno tako življenjski odlomek, ki ga je treba z marljivostjo izpolniti.

Dragi g. Mičej!

Vemo, da nikakor ne moremo opisati tvojega življenja. Ne moremo brati tvojih misli. Ne moremo si predstavljati tvojih bolečin, ki si jih okusil. Ne moremo vedeti, kaj pomeni, če se je zastor za lepote sveta za vedno zaprl. Kot slepec si našel svojo pot. Našel si tudi nešteto prijateljev. Odkril si v svojem življenju tudi lepote, ki so te navdahnile. Edino, kar ti moremo izročiti, je naše veselje in dobrohotnost. Tudi od tebe se hočemo učiti, kako je treba izpolnjevati naloge v življenju, kako je treba množiti svoje talente v prid drugih. Nista pohabljenost in ne slepota, ki oblikujeta življenja, marveč samo jeklen in kremenit značaj.

Za vse „Bog lonaj“ in za vnaprej še mnogo zdravja, sreče in prijetnih družinskih ur!

Tvoji prijatelji iz šentviške fare

BLAGOSLOVITEV IN OTVORITEV

obnovljene cerkve v Večni vasi bo v nedeljo, 6. avgusta, ob 9. uri.

Vsi dobrotniki, prijatelji in verniki od blizu in daleč prisrčno vabljeni!

Župni urad Šmihel

Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ v Bilčovsu vabi na

KULTURNI VEČER

v soboto, 29. julija 1972, ob 20. uri v gostilni pri Seherju v Velinji vasi.

Sodelujejo: Moški in mešani zbor SPD „Bilka“ — Folklorna skupina „Planina“ iz Sel — Šaljivec Franc Gasser.

Po koncertu plesna zabava, pri kateri igra domači ansambel iz Bilčovsa.

Odbor

O novem gozdnem zakonu

Avstrijska vlada pripravlja nov gozdni zakon, čigar osnutek je poslala v presojo tudi koroški Kmetijski zbornici. Strokovni odbor za gozdarstvo je zavzel zakonskemu osnutku stališče. Osnutek je izzval v javnosti različna, med drugim tudi napačna mnenja. Da bi javnost v tej zadevi obvestili, je Kmetijska zbornica sklicala tiskovno konferenco, na katero je povabila vsa uredništva koroških dnevnikov in pa vse predstavnike frakcij, ki so zastopani v zbornici. Skupnost južnokoroških kmetov je zastopal zbornični svétnik Mirko Kumer.

Gozdni zakon razložil Orsini Rosenberg

27. 6. t. l. je na gozdarskem oddelku celovške zbornice otvoril konferenco predsednik strokovnega odbora za gozdarstvo, zbornični svétnik Orsini Rosenberg. Na kratko je orisal namen te konference in dejal, da se o gozdu najlaže govori v gozdu. Vse udeležence je povabil v mala avtobusa, s katerima so se odpeljali v Rožno dolino in zavili iz Podljubelja na goro Žingarico. Po lepo oskrbovani gozdni cesti so dospeli do boroveljske koče lovskega društva. V senci košatih smrek so udeleženci poučnega izleta posedli k pripravljenim mizam, nato pa je predsednik gozdnega odbora poročal o stanju gozdarstva v Avstriji.

Povedal je, da les danes lahko prodajamo in da prinaša izkupiček za les državi lepe devize.

Gozdarstvo je v pogledu odnosa deviz na 3. mestu. Žal pa je kosmati donos iz gozdarstva lani nazadoval za pet in pol odstotka, medtem ko so se stroški sekanja zvišali na osem in pol odstotka. Še dobro, da se cena hlodovini, zaradi tuzemskega dobrega kupa, ni dosti znižala. Tudi brusni les je še nekako obdržal svojo predlansko ceno. Težje pa je držati ceno pri industrijskem drobnem lesu. Tu je le-ta nekaj padla in prečiščevanje mladih gozdov se bo še manj splačalo.

Zastopniki gozdarstva ter papirne industrije in plošč so sklenili sporazum o sodelovanju, kar je zelo ugodno vplivalo na razvoj cen. Po tem sporazumu posekajo v domači državi vedno toliko lesa, da ga za predelavo v papir in plošče ni treba uvažati. Velikega pomena bi bilo, če bi mogli tudi z Evropsko gospodarsko skupnostjo doseči gospodarski sporazum.

Glavni odjemalec za avstrijski rezani les je Italija. Konkurenco nam pa delajo skandinavske in vzhodne države ter tudi Kanada. Tam so velikanske gozdne površine, zlasti v ravninah, kjer lahko uporabljajo vse drugačno tehniko kot pa pri nas v gorah. Za to lahko rezano blago ceneje dobavljajo kot mi. Pri nas je dobro to, da je prevoz v Italijo kratek in poceni.

Gozdno površino v Avstriji še večajo. Različne kmetijske površine zasajamo, na drugi strani pa gre za ceste, naftovode. smučarske naprave in letališča veliko gozdne površine v izgubo.

Naša papirna industrija ima premajhne obrate. Mnogi so se že združili in kljub temu bodo nekateri morali zapreti. Tudi če pridemo k Evropski gospodarski skupnosti, ne bo bolje. Bodočnost imajo samo veliki obrati.

Drug gospodarski pomen gozda

Gozdovi pa imajo tudi **drug gospodarski pomen.** Služijo naj prebivalstvu **za oddih.** Zato bo novi gozdni zakon predvideval, da bodo oblasti v tujskoprometnih in obmestnih krajih gozdove — na predlog lastnika — lahko proglasile **za kraje oddiha.** V teh odprtih gozdovih bo lahko vsak hodil križem kražem in v njih ležal in počival. Javna roka pa bo te gozdove podpirala z napravo gozdnih stez, parkirnih mest, počivališč in igrišč. Prevzela naj bi tudi jamstvo za škodo, ki bi jo povzročili lastniku nespametni letoviščarji.

Gozd bo odslej po novem gozdnem zakonu odprt za vsakogar. Doslej je lastnik gozda vsakega nepoklicanega lahko nagnal iz svoje posesti, v bodoče to ne bo več mogoče. Dovoliti bo moral, da bodo tujci nabirali v njegovem gozdu gobe in jagode, če jih nabirajo samo za lastno uporabo.

Nastaja tudi vprašanje, kdo odgovarja za škodo po morebitnem gozdnem požaru. Če bo imela javnost dostop v les, naj javnost povrne tudi škodo, ki jo tam povzroči. Posebno se je bati onesnaženja z ostanki konserviranih jedil, z raznimi dozami in plastičnim materialom. Da bi lahko preprečili večjo škodo in nezgode, bi moral lastnik gozda imeti možnost, da bi smel med gradnjo in popravljanjem potov, sekanjem in spravljanjem lesa v nekaterih predelih gozda prepovedati dostop za nepoklicane. Za namerno povzročeno škodo v lesu bodo predpisali kazni v višini 60.000 šil. ali šest tednov zapora. Kazen je visoka, a še prenizka, če bi pogorelo veliko lesa.

Čiščenje mladih gozdnih nasadov od gozdnega plevela in nezaželenega grmovja je zaradi pomanjkanja delovne sile vedno bolj otežkočeno. Zato opravimo v novejšem času to delo s škropljenjem kemičnih sredstev. Po škropljenju so jagode in gobe za uživanje nekaj časa neprimerne. Tudi po škropljenju bo treba začasno prepovedati dostop v gozdove.

Mirko Kumer

Avstrijski lesni velesejem v Celovcu

21. avstrijski lesni velesejem 1972, ki bo od 12. do 20. avgusta v Celovcu, je edini vsakoletni sejem v Evropi. Tako se le-ta prilagaja hitremu razvoju, ki je zajel tudi lesno gospodarstvo, kajti le na ta način bo mogel kljubovati konkurenci, če so njegovi stroji in vobče njegova celotna oprema na najsodobnejši ravni.

V ta namen prinaša 21. avstrijski lesni velesejem številne posebne razstave, zlasti sejemsko žago v akciji, ki bo našla odobravanje. Nič manjše pa ne bo zanimanje za sejemsko mizarstvo, katerega stroji bodo stalno v pogonu, kar bo gotovo zanimalo zlasti srednje in male mizarske obrate. Temu cilju služi tudi ves ostali razstavni prostor „v lesnem jedru“ celovškega velesejma, ki daje priložnost vsem panogam lesnega gospodarstva, od pridobivanja surovin do industrijskih plošč in pohištva, da predstavijo svoje izdelke. Ni čuda, da bodo razstavljalci iz več kot tridesetih dežel izrabili to možnost in da k tem gostom prištevamo ne samo tvrdke iz Zahoda, marveč tudi velike kombinate iz raznih vzhodnih držav.

Vrsta prireditev v času velesejma dopolnjuje čisto razstavno funkcijo Avstrijskega velesejma. To so zlasti 3. mednarodni simpozij, na katerem bodo obravnavali temo „Gozd, les in turizem“ teoretično in praktično; dalje 4. italijansko-avstrijski lesni trgovinski dan, ki bo letos prav živahen. In končno bo kot jubilejna prireditev 10. zborovanje evropskih novinarjev lesne stroke, katerega se bo udeležilo — prav tako kot simpozija — dvanajst narodnosti.

Celovški velesejem pa prinaša tudi mnogo zanimivega za prebivalstvo, ki je zaposleno v poljedelstvu, za gradbeno gospodarstvo, saj obe panogi kažeta mnogo skupnega z lesnim gospodarstvom. Boljšemu, razkošnemu življenju pa služijo končno tudi tiste panoge, ki kažejo poleg velike razstave pohištva najvažnejše za stanovanje in gospodinjstvo.

Koncerta SPD Danica

Prejšnji petek in v nedeljo je priredilo Slovensko prosvetno društvo Danica Št. Vid v Podjuni, dva koncerta svojega pevskega društva. V petek so nastopili na Breznikovem campingu ob Zablatniškem jezeru, v nedeljo pa pri Voglu v Št. Primožu. Obakrat so prepevali pred številno publiko.

Pevski zbor „Danica“ je nastopil v treh skupinah: v triu ob spremljavi harmonike, v moškem in mešanem zboru. Na programu so bile umetne in narodne pesmi, med drugim „Pobič sem star šele 18 let“, „Stoji hartelc zahrajen“, ki sta že prav „last“ tega zbora, nadalje še „Dva žlahtna bisera“, „Pesem mladih ljudi“, „Kolo“, „Zbor jetnikov“ iz Verdijeve opere „Nabucco“ in druge. Kot je znano, vodi zbor Hanzej Kežar.

Kot solisti so se izkazali: Micka Hribernik (alt), Anica Kežar (sopran), tenorja Zdravko Hartman in Mirko Wakounig ter bariton Mirko Ogris.

Trio je ob spremljavi harmonikarja Hanzija Kežarja zapel več ljudskih pesmi.

Program je pojasnjeval na Breznikovem campingu Mirko Wakounig, pri Voglu pa Jože Kežar. Na obeh prireditvah je pozdravil publiko, med njimi veliko število turistov, Mirko Wakounig ter jih na kratko seznanil z južnokoroško resnico. Po koncertih so pevci vsakokrat odgovarjali na tozadevna vprašanja tujcev.

Zanimivo, da je povprečna starost pevcev „Danice“ pod petindvajsetimi leti.

Naslednja nastopa tega prav tako znanega kot kvalitetnega zbora bosta v petek, 4. avgusta, prav tako na Breznikovem campingu ob Zablatniškem jezeru ter v kulturnem domu v Ločah ob Baškem jezeru. -n-n

Ob sestanku občinskih mandatarjev v Tinjah

Dragi rojaki!

Po dolgih letih smo se slovenski občinski mandatarji zbrali v Tinjah na skupnem posvetu.

Ker imamo v prihodnjem letu občinske volitve, smo govorili o nujnosti samostojnega nastopa Slovencev, da bi bili še naprej zastopani v prvi javni upravni celici.

Kakor je bilo pričakovati, smo si bili vsi enotnega hotenja, kandidirati tudi pri teh volitvah z lastno slovensko listo.

Pravzaprav mi koroški Slovenci sploh ne bi smeli imeti kakega pomisleka zaradi samostojnega nastopa, ker stremijo druge manjšine v Evropi vedno za neodvisen nastop, kakor npr. Slovenci in Južni Tirolci v Italiji.

Če bi kak predstavnik Južnih Tirolcev predlagal svojim rojakom, naj se odločijo za kako italijansko stranko, bi bil s tem takoj izobčen iz javnih funkcij in iz občestva južnotirolske manjšine. Južni Tirolci kandidirajo tudi v Boznu, kjer je že 80 odstotkov italijanskega prebivalstva. Kandidirajo kljub italijanski premoči in imajo uspehe!

Ne razumem, zakaj so nam Slovencem na Koroškem v teku zadnjih 25 let vedno priporočali, naj volimo to ali ono nemško stranko. Smo Slovenci prešibki ali premalo pogumni?

Mi koroški Slovenci smo še pri zadnjih svobodnih volitvah pred letom 1933 dosegli v deželni zbor okrog 9000 glasov.

Neodpustljiva napaka zadnjih let je bila, da smo se vedno prepozno pripravljali na volitve. Zraven tega smo premalo gojili kontakt s slovenskimi volivci.

Zato kličemo vse še slovensko čuteče rojake, da tudi pri prihodnjih občinskih volitvah združeno volijo našo slovensko listo!

Zagorje, dne 23. 7. 1972

Občinska odbornika občine Žitara vas:
Joza Golavčnik in **Franc Tazoll**

Lep izlet Medgorjanov

Na prvo soboto v juliju smo se peljali na daljši izlet, da v veselju in lepoti krajev doživimo res kaj lepega.

Cerkvenemu moškemu pevskemu zboru so se pridružili še mnogi drugi domačini iz naše župnije. Pot nas je peljala preko Ljubljane in Postojne v lepo Vipavsko dolino, kar je bilo za vse res pravo doživetje. Kar mimogrede smo si ogledali Novo Gorico in že smo bili pri vzpenjači, s katero smo se peljali na Sveto goro.

Medtem so pa že mogočno zapeli svetogorski zvonovi kot pozdrav koroškim romarjem! V baziliki nas je pozdravil predstojnik svetogorske bazilike g. pater gvardijan. Nato smo imeli sveto mašo, med katero smo navdušeno prepevali. Tudi pridigo je imel p. gvardijan in nam je poleg 400-letne zgodovine božje poti, priporočal zaupanje v Marijo božjo Mater, posebno v vseh nevarnostih življenja. Takoj po govoru pa sta pristopila k oltarju dva goriška novomašnika, ki sta bila 29. junija v Idriji posvečena in nam vsem podelila novomašni blagoslov. Za slovo smo po romarski sv. maši zapeli Marijino pesem: „Vse prepeva“ in nato smo med zvonjenjem svetogorskih zvonov zapuščali Sveto Goro.

V Krombergu pa nas je že pričakoval p. Roman in nas vse spremljal v restavracijo „Pri Rezki“, kjer je bilo za vse romarje pripravljeno izredno dobro kosilo, kot na pravi gostiji. Pred kosilom smo vstopili še v njegovo lepo farno cerkev, kjer so sredi cerkve stali trije veliki zvonovi, vsi v cvetju in vencih pripravljeni na posvečenje za naslednji dan-nedeljo. Kljub delu in skrbem pripravljanja za naslednji dan je bil vendar pater Roman čisto naš ves čas našega obiska v njegovi fari. Moramo mu iskreno čestitati, da je v tako kratkem času, kar je župnik v Krombergu, naredil izredno veliko, duhovno obnovil župnijo, nabavil že nove zvonove, novo dvorano, da je versko življenje res zaživelo v fari.

Iz Kromberga smo se zopet odpeljali v Novo Gorico. Preko Predila in Trbiža smo se vračali domov, bogati lepih doživetij izleta ali bolje romanja, vsi povezani v eno družino veselega razpoloženja, ki ga je delala naša skupna pesem.

Iz srca se zahvaljujemo g. Sienčniku ml. za vožnjo, a še posebno za njegovo razlago med potjo, da smo ves čas vedeli, skozi katere kraje se peljemo. Še posebno pa nas je opozarjal na znamenitosti posameznih krajev.

Naj bo še izrečena prisrčna zahvala pevcem, ki so dan tako obogatili z lepo domačo pesmijo!

To in ono iz Sel

Odkar so Sele s cesto bolj povezane z zunanjim svetom, jih izletniki obiskujejo od leta do leta v večjem številu. Posebno sedaj v sezoni prihajajo letoviščarji iz vseh krajev v naš gorski kraj. Radi si ogledajo obe cerkvi, malo posede v gostilni, potem pa odhite naprej, ali čez Šajdo proti Železni Kapli, ali proti Homelišam k novemu jezeru, ali proti Borovljam.

Pa tudi večje skupine se pripeljejo z avtobusi. Tako so sredi maja priromali k nam iz Srednje vasi v Bohinju z g. župnikom. Ta je kljub temu, da mu je zlomljeno nogo oklepal trdi mavec, opravil božjo službo ob petju svojih romarjev. Tudi v soboto, 22. julija, je velik avtobus preko Železne Kaple čez Šajdo pripeljal iz Kamnika cerkveni pevski zbor, mladega g. župnika in nekaj drugih, skupno 45 oseb. Pri maši je pevski zbor pokazal svojo izvežbanost, pel pa je tako krepko, da se je skoraj tresla cerkev. Iz Sel jih je vodila pot v Gospo Sveto.

Zaradi letošnjega obilnega deževja Husova mlaka ni izginila kakor druga leta, marveč tvori celo jezero. Tujci pravijo: Sedaj je pa tudi tukaj „Zell am See“. V toplih dnevih voda seveda privablja tudi vnete kopalce. Gostilničar Erih Ogris, p. d. Skutovc, pa tudi pripravlja kopališče za svoje poletne goste.

Žborcova mati Terezija je čez dan navadno sama, sedaj pa ne bo več. Hčerka Cilka je namreč „kupila“ dvojčki Petro in Mihaelo in ju izročila materi v oskrbo, kadar je čez dan zaposlena v krojačnici v Borovljah. Tako bo samotni Žborcev dom že bolj oživel. Poroka jeseni pa bo mlado družinico združila z očetom v Brodeh.

Močno nas je pretresla vest, da je v nedeljo, 23. julija, v bolnici v Celovcu umrl Mihej Pegrin, strojni cestni delavec. Letos, 6. maja, se je poročil s Turkovo Stanko, ki je tako že po dveh in pol mesecih postala vdova. Mihej je bil pošten in priden delavec, ni se dosti brigal za slabost, ki se ga je lotevala. Končno pa je le moral v bolnico. Tam so zdravniki ugotovili bolezen na krvi: levkemijo. Pomoči ni bilo več, umrl je star šele 31 let. Prizadeti mladi vdovi in staršem izrekamo iskreno sožalje.

Hrepenenje mladih porabskih Slovencev po matični domovini

B. Borovič je v ljubljanskem „Delu“ napisal članek, v katerem opisuje srečanje z mladimi dijaki slovenskega krožka na monoštrski gimnaziji. Iz vsega tega, kar so nekateri mladi porabski Slovenci povedali z njim v razgovoru, je razbrati neizmerno ljubezen do svojega materinega jezika.

(Op. ured.)

● „Spoznavamo tudi slovensko književnost, da ne govorimo o lepih slovenskih narodnih pesmicah, ki nas jih uči naša profesorica in voditeljica krožka Jozsefine Boros“, je dejala MARTA SUKIČ, dijakinja četrtega razreda iz Sakalovec. **„Veste, najbolj mi je všeč slovenska narodna ‚Prišla kukav'ca', ki mi vselej pričara lepote naše domovine in sedaj pomlad na Slovenskem.“**

● „Prešeren, velikan slovenske književnosti, je postal moj najljubši pesnik“, dé ANA KOZO, prav tako iz 4. razreda in iz Slovenske vesi. „Zlasti pesem, ki jo je spesnil o svojem rojstnem kraju Vrbi, mi je tako blizu, da vse bolj koprnim po srečanju s to vasico, ki je gotovo lepa. Krožek pa me je tudi navdušil, da sem se odločila za poklic učiteljice — slovenske, kajpak.“

● „Veliko zanimivega slišim in se naučim v slovenskem krožku na naši gimnaziji“, se je odrezala tretješolka MARJANA HIRNÖK iz Sakalovec. „Lahko celo rečem, da sem se v slovenskem krožku navdušila tudi za ruščino, ki je precej podobna mojemu materinemu jeziku. Skratka — odločila sem se za študij ruščine na univerzi v Budimpešti, poučevala pa bom seveda v Porabju.“

● „Čeprav šele prvo leto obiskujem slovenski krožek, sem dodobra spoznal dela slovenskih pesnikov in pisateljev“, je dejal prvošolec ŠANDOR BEDIČ iz Slovenske vesi. „Najbolj všeč so mi berila Ivana Cankarja, katerega ‚Hlapec Jernej' je po moji oceni biser slovenske književnosti. Šele sedaj sem spoznal veliko razliko med knjižno slovenščino in našo porabsko govorico.“

● „Slovenščine se učim tudi zato, ker vem, da vsak toliko velja, kolikor jezikov zna,“ je pomodroval prvošolec JOŽEF NEMETH iz Slovenske vesi. „Žal mi je le, da se večkrat ne srečamo z našimi vrstniki na soboški gimnaziji, ki me vselej navdušijo s svojimi kulturnimi nastopi. Ker želim postati lovec, bi se rad vpisal v gozdarsko šolo. Po možnosti v Sloveniji, kjer imate toliko lepih gozdov.“

„Šiba novo mašo poje“

Star slovenski pregovor pravi, da **„Šiba novo mašo poje“.** Ker smo imeli Slovenci veliko duhovnikov, pomeni, da je pri nas „šiba veliko pela“. Vsekakor je bila šiba pri nas zlasti v šoli, v číslih. Toda nekoč, v preteklosti. Danes spada to že v zgodovino, kajti ne bo pretirano reči, da je šiba kot vzgojno sredstvo v šoli „odpela“ že pred desetletji. Pa ne le pri nas, pač pa malone povsod po svetu. **Ne pa tako na Angleškem, kjer je še vedno ustrezen zakon v veljavi, šiba ali palica pa v rabi, pa čeprav je učitelju oziroma vzgojitelju dovoljeno, da udari le „pol ducata kratov“.**

Ker pa je tudi angleška mladež puntarska ali vsaj oporečniška, se je tudi pri njih našla organizacija, ki nosi ime „šolska oblast“ in ki se bori proti temu vzgojnemu ostanku iz srednjega veka.

Angleži pa bi ne bili Angleži, če bi se ne našel tudi nekdo, ki bi ne zagovarjal vzgojno vlogo palice. In to ne med staro generacijo, pač pa med samimi šolarji, torej med neposredno prizadetimi. V Lutonu v grofiji Bedfordshire so imeli pred kratkim manifestacijo, ki se je je udeležilo petdeset šolarjev, ki so zahtevali, da naj se telesna kazen v šoli ohrani, v nasprotju, seveda, z zahtevo organizacije „šolska oblast“, kateri je vendarle uspelo od šolskih oblasti izposlovati, da bo predstavnik šolarjev, torej dijakov, sedel med ostalimi učitelji in vzgojitelji na konferencah učnega osebja, kjer se bo odločalo tudi o uporabi palice ali šibe.

Šport – šport – šport – šport

Ustanovljen Športni klub Globasnica

Pretekli teden je priredilo moštvo novoustavnovljenega športnega kluba Globasnica ob priliki otvoritve novega društvenega igrišča nogometni turnir, na katerega so povabili še Delavski športni klub Šmihel, Športno društvo Žitara vas, da bi dobil turnir še mednarodni značaj, pa moštvo Akumulatorja iz Mežice.

Dopoldne je bila maša na prostem, katero je daroval g. Jože Kopeinig. Nato je župan otvoril igrišče. Po končani otvoritvi so pritekli na igrišče nogometaši.

Rezultati po končanem turnirju:

ŠK Globasnica — Akumulator Mežica 2:1 (2:0)
Šmihel — ŠK Žitara vas 5:1 (3:0)
Mežica — Žitara vas 3:2 (0:2)

V finalu pa sta igrali moštvi Šmihela ter Globasnice 1:1, neodločeno, kar je privedlo do streljanja enajstmetrovk. Po 34 (!) enajstmetrovkah je le zmagalo gostiteljsko moštvo ŠK Globasnice, kar pomeni za mlade fante nadobuden začetek. Zvečer je bila pri Šoštarju veselica, pri kateri sta igrala dva ansambla.

Kako bo šlo za Globašane naprej?

Jeseni bodo začeli igrati v 2. razredu D. V ta namen so si kupili med drugim dva igralca od kluba Akumulatorja Mežice, vratarja Planinšica ter napadalca Jožeta Kneza. Premierno tekmo bodo igrali 28. avgusta proti moštvu iz Šmarjete v Rožu. Do tedaj pa bodo igrali še več prijateljskih tekem.

Da pa bo tudi blagajna v redu, je Globašanom uspelo pridobiti več sponzorjev. Tvrdka Colazzo iz Sinče vasi bo društvu dalo na razpolago tudi kombi-vozilo. Globaške igralce podpirata še avtomobilski tvrdki Schneider iz Pliberka ter Opel Trampitsch. Mlademu moštvu želimo veliko uspeha v prihodnji sezoni.

TROBENTA NEVARNA ZA SRCE

V sodelovanju z godbeniki so ugotovili kardiologi s kalifornijske univerze, da igranje na trobento lahko škoduje srcu. **Pri 45 mladih godcih na pihala so raziskovalci ugotovili med igranjem določene motnje v delovanju srca. Kadar niso igrali, so imeli enakomeren srčni utrip. Sodeč po elektrokardiogramu je pozavna med vsemi pihali še najmanj nevarna.**

Godbenike, ki igrajo na pihala, opozarjajo raziskovalci, da srce lahko oslabi zaradi nepravilnega ritma in velikega napenjanja. **Še podatek: v ZDA znaša povprečna življenjska doba trobentačev samo 54, povprečni Američan pa živi 69 let.**

FILMSKE NAGRADE ZLATEGA IN SREBRNEGA MEDVEDA

Na XXIII. filmskem festivalu v zahodnem Berlinu je prvo nagrado, to je „zlatega berlinskega medveda“ prejel Pier Paolo Pasolini za italijanski barvni film „Canterbury Tales“ (Canterburijske pripovedke) iz angleške literature. Nagrado „srebrnega medveda“ za najboljšo režijo je mednarodna žirija podelila francoskemu režiserju Jean-Pierreu za film „Zakasnela deklica“; posebno nagrado za celotna umetniška dela pa ameriškemu režiserju Ustinovu; s posebno nagrado „srebrnega medveda“ je nagradila tudi ameriški film „Hospital“. Kot igralka je „srebrnega medveda“ prejela Elizabeta Taylor, kot igralec Alberto Sordi.

ŠAH

Fischer zmaguje

V nadaljevanju svetovnega šahovskega prvenstva je Bobby Fischer v peti partiji (imel je črne figure) zmagal. Sovjetski šampijon je namreč v 27. potezi zagrešil izredno hudo napako, ki ga je stala zmago.

Šesta partija, v kateri je imel Spasski črne figure, se je končala v 41. potezi v prid izzivalca Bobbyja Fischerja. Izgleda, da je Spasski izgubil živce, in če je njegova kriza samo trenutna, se bo kmalu pokazalo. Tako je razmerje 3,5 : 2,5 za Fischerja.

AGATA CHRISTIE V MUZEJU LUTK

Agata Christie, znana angleška avtorica kriminalnih romanov, je že zdaj dobila mesto v znamenitem londonskem muzeju voščenih lutk. Ker pa njena slava traja že toliko časa, da se je njena zunanjost med tem znatno spremenila, so jo te dni znova poklicali, da bi jo številnim radovednežem predstavili tako, kot je sedaj. Čeprav je že več kot osemdesetletna „kraljica kriminalnih zgodb“, se je vabilu takoj odzvala in brez godrnjanja potrpežljivo pozirala za novo figuro.

FILM „ČLOVEK, KI GA SPOŠTUJEJO“

Ameriški filmski igralec Kirk Douglas se pripravlja na snemanje filma „Človek, ki ga spoštujejo“, kjer bo igralec, režiser in producent. Douglas je prepričan, da mu bo film prinesel vsaj milijardo lir dobička, saj bodo on in njegova partnerja Giuliano Gemma ter lepa Florinda Bolkan dobra vaba za filmsko publiko. Menda se vsi trije zelo resno pripravljajo za vloge, saj te zahtevajo veliko fizično vzdržljivost. Giuliano in Kirk vsak dan prebijeta nekaj ur v telovadnici. Ne ve se le, kako se pripravlja Florinda.

SLOVENSKO AMATERSKO GLEDALIŠČE V TRSTU V NOVI SEZONI

Slovensko amatersko gledališče v Trstu ne bo nikoli ubralo poti eksperimentalnega tveganja, pa tudi zgolj ljubiteljskega igranja ne. Tako je naglasil dosedanji predsednik Sergej Verč na 2. občnem zboru SAG. To priča o resnosti mladega ansambla in njegovega vodstva, ki hoče kar najbolj smotrno in tehtno odbirati dela za svoj repertoar, miselno angažirana, vendar v skladu z okusom in pričakovanji naših gledalcev. V prvi sezoni je SAG uspešno nastopilo z že znano ameriško komedijo in s Kosmačevim delom v koncertni izvedbi, sodelovalo na raznih prireditvah in se uveljavilo na mladinskem festivalu v Velenju. V prihodnji sezoni naj bi uprizorilo sledeča dela: sodobno francosko satiro na potrošništvo „Igrač“ avtorja G. Michela, slovenski ljudski triptih šaljive vsebine „Rod, ljubezen in smeh“ — gre za enodejanke „Poštena deklica“ Vilharja, „Rendez-vous“ Medveda in „Kje je meja?“ Ogrinca — in slednjič otroško čudežno pravljico „Vilinček z lune“ avtorjev Minolija in Grüna.

Zadnja pravda

Spisal J. S. Baar, iz češčine prevedel V. Hybášek **11**

Kovačica je prihitela k Adamu in Martinu, ki sta nosila mrliča; potegnila je enega za suknjo — sama ni vedela, katerega — in je zaklicala, da bi prevpila ljudi, ki so molili rožni venec: „Hitro pojdita, očetu je slabo.“ — Brata sta odstopila od nosilnic, prerila se skozi množico in zagledala očeta, kako stoji pri Šiclovi ograji in se je krčevito oprijema. Spremila sta ga domov, spravili so ga takoj v posteljo in poslali po zdravnika. Gospoda kaplana sta brata ujela, ko se je vračal od pogreba. Stari Porazil je izdihnil v svoji sobici še pred večerom. Mrtvoud je bil pretrgal nit njegovega življenja . . .

IV.

Za očetom so sicer žalovali pri obojih Porazilovih, pri vasovanju so se ga spominjali, križ na grobu so vnovič pobarvali, kamen pobelili in na tablico so dali zraven materinega imena sedaj napisati še: „Tukaj počivata zakonska Jakob in Ana Porazil“, toda da bi se vdajali kakemu posebnemu žalovanju, za to ni bilo časa. Tudi užitkarjeva soba ni ostala dolgo prazna. Naselili so se tam zopet Mančini starši in pomagali mladim kakor poprej, dokler še ni bila Manca gospodinja. Njune pridne roke je posestvo povsod čutilo. Adam in Dodlička sta se sicer trudila, kolikor se je dalo, vendar sta zaostajala povsod in vedno. „Štiri roke več, to se že pozna,“ je večkrat rekel Adam, ko je zaostajal za Martinom pri setvi, košnji, žetvi, mlačvi, na travniku in polju. Krojačica je sicer tudi večkrat pritekla pomagat, toda ne za dolgo, kajti imela je doma dela čez glavo. Krojač se ni prav nič brigal ne za bajto, ne za kravo, ne za njivico, četudi mu je vse to dajalo več živeža kakor vse njegovo krojaštvo. Za kmečko delo ni bil in ga tudi razumel ni; tako ni Adamu preostajalo drugega, kakor najemati in plačevati, ko sam ni zmogel vsega dela. Martin je pomagal bratu, kjer je le mogel, toda tako, da Manca ni videla in ni vedela. Sicer ne bi bil mogel z njo prestajati. Tega sicer Martin ni povedal, toda Adam je to čutil. Videl je Mančine nenasitne in poželjive oči, slišal njen srečni, veseli smeh, kadar on sam in žena nista mogla naložiti, speljati in izvejati žita. Če se je napravil dež, je slišal, kako Manca z veseljem vprašuje: „Ali niste včeraj vsega spravili domov? Žito vam bo skalilo! Zakaj niste hiteli kakor mi?“ Kri mu je dostikrat zavrela v žilah, hotel jo je zavrniti, naj molči in se ne posmehuje, toda očetov duh mu je stopil pred oči kakor angel varuh in Adamu se je zdelo, da sliši njegov glas: „V grobu se bom obrnil, ako se boste prepirali. Ne pozabita nikdar, da sta brata!“

Manco pa je v resnici vedno bolj podjarmljala lakomnost, držala jo v krempljih, vodila jo na verigi in ji ni dovoljevala, da bi si privoščila prijetno življenje, temveč jo gonila iz dela v delo. Ni ji zadostovalo, da podloži eni goski ali koklji; vsaj tri jate piščet in gosk je morala imeti in vse prodati. Niti na svoj god, na Ime Marijino si ni zaklala piščanca, ni spekla Martinu za god goske. In kakor s hrano, tako je delala tudi z obleko. Nerada je šivala, nerada prala in še bolj nerada je kupila kaj novega, domača dela je opravljala površno, na tla je strašno nerada pokleknila in jih umivala, po jedi je puščala posodo kar nepomito, in samo skedenj, hlev, njiva in gozd so jo vlekli; tam se je ubijala sama kakor težak, pa tudi druge je neusmiljeno vpregala v delo. Toda ni delala z veseljem in slastjo, pri delu si ni nikoli zapela, se ni zasmejala, ampak le brez prestanka je tožila: „Kako garam in se mučim, rok niti ne čutim, hrbta ne morem vzravnati in noge imam kakor zdrobljene.“ Martin takih besed včasih ni mogel nič več poslušati, pošla mu je vsa potrpežljivost in zavrnil je ženo: „Kdo ti pa vse to ukazuje? Zakaj ne ostaneš doma? Čemu me pa goniš z vprego po zaslužku? Skrbi za svoje, midva s tvojim očetom bova že vse opravila in tebe bova že tudi poklicala, kadar bo treba!“

„Hoče ti nadomestiti z delom doto, katere ni imela,“ je zagovarjala Gašperica hčer.

„Tega ni treba, saj je nisem vzel zaradi dote in ji je ne očitam.“

V takih trenutkih se je čutila Manca nesrečno.

„Nobenega priznanja ne užijem za vse svoje trpljenje, še lastni mož me kara,“ je tožila. „Če bi se zgrudila, nihče ne bi me pomiloval.“ Njena duša je bila žejna hvale in občudovanja, želela je, da bi cenili njen trud in priznali vrednost njene pridnosti. „Dvesto goldinarjev sem vložila takoj prvo leto v hranilnico, dvesto jih imam letos že zopet v skrinji, toda naj se tudi ubijam za žive in mrtve, nikdar jim nisem všeč.“

INEM

Zgodba indonezijske deklice

PREMUDIO AMANDA TUR

Inem!

Tako so klicali tovarišico mojega otroštva, deklico iz soseščine. Bilo ji je takrat osem let in je bila dve leti starejša od mene. Imela je tako svež, ljubek otroški obraz! V mnogih družinah s fanti, godnimi za poroko, so govorili:

„Ne bi bilo slabo pripeljati v hišo tako nevesto, kot je Inem."

Moji starši so že zdavnaj prevzeli skrb za Inem. Pomagala je materi pri gospodinjstvu in se igrala z menoj in mojim mlajšim bratom.

Nekega dne sem bil v kuhinji. Inem je ravno postavljala kotel za vodo na ogenj, ko je rekla:

„Lepotec Muče, nevesta sem!"

„Nevesta?" sem se začudil.

„Da! Kmalu bo moja svatba."

„Je lepo biti nevesta?"

„Pa še kako! Kupili mi bodo lep plašč, jopič in krilo, a poročna oprema, da jo vidiš! Okrasili me bodo s cvetjem... Oči mi bodo podčrtali s črno barvo... In tako lepo me bodo počesali! Tako sem vesela!"

Inem je govorila resnico.

„Gospa," je rekla njena mati, ko je prišla k nam, „prihaja čas svatovščin... Za mojo hčerko je čas, da se poroči."

„Kaj?... Da se poroči?"

„Da, gospa. Inem ima že osem let."

Moja mati se je zasmejala.

„Osem let! Saj je še otrok!"

„Mi nismo bogati, gospa, samo hčerke bogatih ljudi lahko dolgo ostanejo neporočene. Mi tega ne moremo. Svatbo bi morali napraviti že preteklo leto. Ašihina hčerka je že poročena, a Inem je dve leti starejša od nje. Hvala Bogu, ker smo slednjič našli človeka, ki jo je pripravljen vzeti za ženo. Ko preskrbimo Inem, bo morda naše življenje lažje. Ženinov oče je bogat človek, a tudi ženin Narkabon je že začel trgovati. Edini dedič..."

„Mati," je spet začela moja mati, „ona ima vendar samo osem let!..."

Gostja je stisnila obrvi.

„Jaz in moja mati sva se prav tako poročili z osmim letom..."

„Zgodnji zakon ni dober! Otroci nehajo rasti, bolehajo..."

„V naši družini ni bolnih in vsi dolgo živijo. Moja mati ima blizu šestdeset in ji ni nič. A poglejte našo babico, kako dela na vrtu, čeprav je bila že sedemdeset!"

Moja mati je vztrajala pri svojem.

„Tem bolje, če je ženin prav tako še otrok..."

„Narkabon ima že sedemnajst let."

„Sedemnajst let? Nukov oče se je ženil v tridesetem!..."

Inemina mati je obmolknila. Besede je niprepričale.

„Seveda, če ste že sklenili," je rekla moja mati, najbrž zato, ker je izčrpala že vse razloge, „ne morem drugega, kakor da ji želim srečo... Ubožica, uboga deklica!..." je zamišljeno nadaljevala, ko sva ostala sama. „Toda ni so k temu prisiljeni! Tako so revni! To jim je zadnje upanje."

Čez dva tedna je Inemina mati prišla po hčerko. Inem ni mogla skriti svojega veselja. Ubožica! Niti tega ni slutila, da odhaja iz naše hiše za vedno.

*

Napočil je slavnostni dan. V veseli gruči otrok, ki so prišli, da bi gledali poroko, sem bil tudi jaz. Inem skoraj ni bilo spoznati: lase je imela skrbno pristrižene, obrvi in lase močno pobarvane, v laseh majhen šopek iz papirja, imela je blesteč nakit, svileno ogrnjalo in drago žametno obleko. Toda... vse to je bilo izposojeno pri bogatem trgovcu za svatbo.

Hiša in dvorišče sta bila okrašena z mladim listjem kokosovih palm in z dolgimi drevesnimi vejami.

Svatbe v našem mestu pripravljajo navadno takrat, ko je že opravljena setev in je riž cenejši. In kaj je bolj veselega od te predstave! Godba ni nehala igrati dva dni in dve noči. Otroci smo z zanimanjem opazovali odrasle. Plesali so, se ljubili, hitro trkali in pijani vzklikali:

„Hura!"

Vsi, zlasti ženske, so z ginjenostjo gledali poročno slovesnost. Prišla sta mladoporočenca in Inem je, kot zahteva to običaj, počepnila, sklenila roke in si jih položila na obraz tako, da so se nohti velikih prstov dotikali nosu. Nato so prinesli bakren umivalnik z dišečo vodo in, ko je ženin Narkabon stopil na hišni prag, mu je Inem umila noge. Sorodniki so obstopili ženina in nevesto, jima sklenili roke in ju odvedli proti rogoznici za mladoporočence.

Nenadoma se je razleglo enoglasno vzklikanje:

„Bil je eden — zdaj sta dva! Bil je eden — zdaj sta dva! Bil je eden — zdaj sta dva!"

Tedaj sem opazil, da Inem joče. Solze so se mešale z lepotilnim praškom in črno barvo in puščale temne sledove na njenem čudovitem otroškem obrazu.

Zbežal sem domov in vprašal mamo:

„Zakaj se Inem joče, mama?"

„Neveste jokajo zato, ker se spominjajo svojih pradedov in prababic, ki jih že zdavnaj ni več na svetu."

Drugega dne sem zvedel za pravi vzrok. Ineminih solz: hotela je še dalje ostati otrok, a se je bala to povedati.

Gostija je bila končana, hrup se je polegel in gostje so se razšli. Kakor da se ni nič zgodilo. Pojavili so se samo prvi upniki. Inemin oče je izginil iz mesta. Dolgovi pa so ostali in jih je bilo treba plačati. Inemina mati se je trudila, da bi zaslužila denar. Dan se je zanjo stapljal z nočjo...

*

Nekega jutra me je prebudil žalosten krik; ječanje, ki mi je trgalo dušo, je prihajalo iz velike hiše Narkabona:

„Pusti me! Pusti me!"

„Mati, ali slišiš? Inem vpije!... Mati!" — sem zaklical.

„Spi, spi! To sta onadva... Vpijeta. Uboga Inem!..."

„A zakaj vpijeta, mati?" Na vprašanje nisem dobil odgovora. Nato je vse utihnilo in jaz sem zaspal. Ta strašni krik in ječanje pa sta se začela ponavljati in vsako noč sem budil mater in je ona samo vzdihovala:

„Uboga, uboga deklica!... Čisto je še otrok. Samo pomisli!..."

Inem je nato nekega dne prišla k nam... Kot da bi bilo to zdaj, se spominjam njenega bledega obraza. Videti je bilo, da ni ostala v njem kaplja krvi. Hotela je nekaj reči, a ni mogla, ker so jo dušile solze.

„Zakaj jočeš, Inem? Ali ni kaj v redu?" je vprašala moja mati.

„Gospa," je jokaje odgovorila Inem, „vzemite me spet k sebi... Vzemite!..."

„Toda ti imaš zdaj moža, Inem..."

„Vzemite me k sebi!"

„Zakaj, Inem? Ali te krega Narkabon?" je vprašala mati.

„Usmilite se, gospa!... Vsako noč se bori z menoj. To me boli... Nočem biti poročena. Nočem!"

„Toda, Inem," jo je tolažila mati, „videla boš, da bo še dobro! Ali se morda nisi ti sama hotela poročiti?"

„Da, toda, toda..."

„Pomni: žena mora vedno ubogati moža."

Inem je molčala, solze so ji kot prej tekle po licih.

„A zdaj pojdi domov in ubogaj moža! Naj bo kakršen koli, četudi hudoben, ti mu moraš biti pokorna, ker je on tvoj gospodar."

Inem ni hotela iti.

„Toda, Inem, pojdi! Videla boš, vse bo še dobro."

Inem se je počasi napotila k izhodu.

„Uboga, uboga deklica!" je spet zašepetala mati, ko je Inem odšla.

Spominjam se, da sem mater nato vprašal:

„Ali se je moj oče prav tako boril s teboj?"

Mati me je presenečeno pogledala, nato se je nasmehnila:

„Ne," je rekla. „Tvoj oče je najboljši človek na svetu, Muče."

Vzela sva motiko in se napotila na vrt.

Nisem niti opazil, kako je minilo leto. Inem je spet prišla k nam. Vidno se je spremenila in videti je bila kakor odrasla.

„Gospa," je rekla materi, globoko sklanjajoč glavo, „jaz nimam več moža..."

„Kako, vdova si že?"

Inem je molčala.

„Kaj se je zgodilo?"

„Tepel me je, gospa..."

„To pomeni, da ga nisi ubogala."

„Ne, gospa, storila sem vse, kar ste rekli... Vse!..."

„Ne verjamem ti... Nikoli mož ne udari žene, če ga uboga."

„Gospa, draga gospa, dovolite mi, da ostanem spet pri vas!" je rekla Inem s prosečim glasom.

Mati je odgovorila:

„Inem, ti živiš zdaj z možem, a mi imamo v hiši velike fante..."

„Ali me bodo fantje tepli?"

„Stvar ni v tem, Inem. Toda razumi... Ne moreš ostati zdaj pri nas. Kaj si bodo mislili ljudje?..."

V dekličinih očeh so se lesketale solze.

„Oprostite..." je rekla in glas ji je trepetal.

Inem je bila v hiši breme. Kdo vse je ni zmerjal in tepel: oče, mati, mlajši brat, stric in teta! K nam ni več prihajala. Redko jo je bilo videti na ulici. Včasih je do naše hiše prispel Inemin krik, neutešeno hrepeneč in žalosten krik. Ko sem ga slišal, sem si z rokami mašil ušesa.

ROŽA

Lepa, rdeča
je roža cvetela
v sončnih pomladnih dneh.
Ogenj radosti
v meni je vnela
in hrepenenje v očeh.

Roko sem stegnil,
da bi pobožal
bahati, dehteči cvet;
k njej sem se sklonil,
da bi poduhal
opojnega vonja med.
A trnje nje zbodlo
je mojo drhtečo roko.

O, kje so ti časi!
Zdaj druge tam rože cveto...

„POŠTENO" ŽIVLJENJE

Kmetje so mlinarju očitali da krade.

„Kaj pa hočete! Tako se vsaj pošteno preživiš," je odvrnil mlinar.

Martin je segel po čepici in četudi je bilo že zvečer, je vstal in že je bil zunaj. Nič mu ni bilo tako zoprno, kakor njeno večno vzdihovanje. Bil je kakor zastrupljen, hodil je v sadni vrt in tam legel pod hruško ali pa je šel na polje, dokler se mu ni ohladila jeza. Včasih je šel tudi kam v vas, samo k bratu ni smel, kamor je imel najbližje. Manca tega ni videla rada od tedaj, ko ji je očital: „Le poglej Dodličko, kakšna žena je! Ovratnik ima bel kot sneg, smeje se in poje, hodi kakor na peresih, ti pa vedno samo v spodnjici, brez jope, kakor strašilo."

Resnica oči kolje, in to je bila sveta resnica. Dodlička je bila najbolj srečna, kadar ji je Adam rekel:

„Danes ti ni treba z menoj na njivo."

Takrat je že prijela posodo in hitela k vodnjaku. Voda je bila njen živelj; neprenehoma bi prala, pomivala, likala in šivala. To se je tudi poznalo na vsem. Pri Adamovih so bila tla bolj čista kakor marsikje miza, za okni je dehtel muškat in so rastle fuksije; Dodlička bi bila dušo dala za šopek cvetja. Niti enkrat ni pozabila zaliti na vrtu, pa naj bi bila po dnevnem delu do smrti trudna; pri delu je pela kakor ptičica in sam Adam, ki je bil včasih slabe volje in je godel kot medved, je ob Dodlički pozabil na vse, se smejal in zelo, zelo pogosto zapel z njo.

„Sosedje že zopet norijo," je strupeno pravila Manca, kadar je začula na Adamovem dvorišču petje. To jo je razburjalo, in ko bi bila mogla, ušesa bi si bila zamašila in oči zatisnila, da ne bi bila slišala, ne videla.

„E, pusti jih, kaj pa ti mar?" jo je opominjala in krotila mati. „Naj delajo, kar hočejo, se bodo že naveličali."

„Rajši naj gre plet lan — trave je v njem do pasu, krompir se iz samega slaka niti ne vidi na brazdi, pa ona samo poje, ta..."

„Saj ne boš ti delala zanje," je zarenčal nad njo Martin.

„Kaj pa, ti — jih vedno zagovarjaš! Najrajši bi videl, da bi hodila našemljena kakor gospa poštarica in kuhala kakor v župnišču in imela v sobi tako kakor v tranovskem gradu."

„Kdo se bo prerekal s teboj? Si kakor sršen na vsakega, celo berači se že ogibajo naše hiše; samo te goldinarje kupičiš — vrag vzemi tako življenje!" je zakričal sicer potrpežljivi Martin in šel hitro k vratom.

„Le pojdi, le pojdi k Dodlički, ki ti je všeč! Njo hvali in se ji pritožuj čez svojo pošteno ženo," je še klicala zbadljivo za njim. Pa Martin je ni več slišal; pljunil je bil pred pragom, natihem je zaklel in počasi je stopal v hlev k živini.

„Kakšne vesti pa nam sporoča Manca?" mu je v tem zaklical Adam čez ograjo. Martin se je ustrašil. Gotovo je bilo nekaj hudega; zdražbo dela njegova žena. — Noben Adamovih ji ne reče žal besedice in ona vedno in vedno ruje proti njim. Sklonil je glavo, kakor bi čakal udarca, in ni mogel bratu niti pogledati v oči.

„Pravi, da letos ne boste postavili oltarja," je nadaljeval Adam mirno.

„Da ne bomo? In kdo je to rekel?"

„Tvoja žena nam je tako sporočila po svoji materi; da ste ga lansko leto vi postavili, in letos da je vrsta na nas."

Porazilov rod v Klenči je bil spoštovan rod. Od nekdaj so imeli njegovi člani gotove predpravice in svoboščine. Še takrat, ko Klenči ni bil trg in ni imel svoje občinske hiše, je bilo pri Porazilovih županstvo. Imeli so občinskega bika in so zato uživali užitek travnika. Vsaj enkrat je bil vsak Porazil župan in v svetu je bil vedno. V cerkvi so imeli svojo klop, o Telovem so nosili nebo, postavili pri hiši oltar in procesija z Najsvetejšim se je ustavila pri njih. „Teh pravic vama ne morem razdeliti," je rekel oče, ko jima je delil svoje premoženje, — „te prehajajo na prvorojenega in ta je Martin. Spoštuj jih in živi tako, da jih boš vreden." Kakor da ga še vedno sliši, tako se je spominjal Martin v tem trenutku na vse to; pa je pravkar slišal, kaj je naredila njegova nerazsodna žena.

„Midva z Dodlo ga rada postaviva," je nadaljeval Adam, ko je Martin stal in molčal kot štor, „samo posoditi nama moraš, kar treba: mizo, križ, podobe in svečnike. Sveče bom kupil že sam."

„Presneta mrha — Bog mi grehe odpusti," je komaj našel Martin besedo, „prav nič je ni sram. Dolgo sem molčal in trpel, toda sedaj imam dovolj!" Obrnil se je nazaj proti hiši.

„Martin," ga je zadržal Adam s prosečim glasom, „počakaj, dogovoriva se zlepa, nikar ne misli, da te ščuvam na Manco, odnehaj zaradi svetega miru, saj ne bomo imeli s tem posebnega dela: rož imamo poln vrt, iz gozda pripeljem voz brez več. Dodlička opere prte. Z lahkoto bo šlo, kakor pravimo, samo tiste stvari po očetu mi izroči."

„Nikdar! Kjer je oltar vedno stal, tam bo stal! Bomo videli!"

(Dalje prihodnjič)

Gorenjski sejem v Kranju od 4. do 15. avgusta

Gorenjski sejem — Kranj se pripravlja na svojo 22. po vrsti osrednjo letno sejemsko prireditev, ki se bo pod imenom XXII. mednarodni Gorenjski sejem vršila v času od 4. do 15. avgusta 1972 v Kranju.

Ker vsako leto prinaša nekaj svojevrstnega, ki da svoj poudarek sejmu, je letos ta poudarek v tem, da bo neglede na spomladanski kmetijski sejem v aprilu, tudi ta sejem močno obeležen s kmetijsko mehanizacijo. To pa zlasti zato, ker je spomladanski sejem pustil sled želja med razstavljavci in še zlasti kupci po nadaljnji možnosti izbire kmetijske mehanizacije. Temu so botrovale tudi razne zakonske olajšave pri nakupu lahke kmetijske mehanizacije v letošnjem letu. Torej na sejmu bo moč dobiti prav vse vrste strojev za poljedelce, živinorejce, gozdne posestnike, sadjarje in ostale kmetovalce.

Kmetijska mehanizacija, avtomobili, motorji in ostali stroji bodo zasedli preko 8000 kvadratnih metrov zunanjega razstavnega prostora. Razstavljeni izdelki bodo domačega in tujega izvora, najmanj šestdesetih firm.

Vendar pa se sejem ne bo izneveril svoji dolgoletni tradiciji — namenu za široko potrošnjo. Ves notranji razstavni prostor, katerega je okoli 6000 kvadratnih metrov, bo poln široko potrošnega blaga in blaga za industrijo. Obiskovalcem bo na voljo velika izbira pohištva, gospodinjskih strojev, konfekcije in ostalih izdelkov.

Pričakujemo, da bo na sejmu sodelovalo preko 500 domačih in tujih razstavljalcev, ki bodo zastopali vse veje gospodarstva. Tako bo izbira blaga res popolna in zelo pestra. Tuji razstavljavci bodo zastopali skoraj vse države zahodne Evrope, poleg tega pa tudi države iz Azije in Amerike. Kot vsako leto bosta od tujcev najmočneje zastopani Avstrija in Italija.

Mimo tega, da bo obiskovalcem na voljo res široka izbira blaga, pa bo poskrbljeno tudi za njihovo razvedrilo in dobro postrežbo tekom celega dne ves čas trajanja sejma. Vsak večer bo poleg zabavnih parkov, ki bodo odprti ves dan, od 19. do 24. ure zabavno glasbeni program s plesom.

Pričakujemo, da bo do pričetka sejma že gotova obvozna cesta, ki vodi preko razstavišča in ima za dostop do tega tudi svoj odcep. S tem bo razstavišče veliko bolj privlačno zlasti še za tiste turiste, ki so namenjeni samo preko Kranja naprej. Prepričani smo, da jih bo pogled na ves razstavni prostor privabil tudi k podrobnejšemu ogledu sejma.

Vsekakor bo letošnja sejemska prireditev tako obsežna in privlačna za vse vrste razstavljavcev in tudi obiskovalcev. Saj bo tu dobiti za vsak okus vse.

NEKAJ BESED O V. JUBILEJNEM SEJMU OBRTI IN OPREME

Da bi V. jubilejni sejem obrti in opreme, ki bo v času od 14. do 22. oktobra 1972 v Kranju resnično uspel in dostojno reprezentiral razvoj obrti tako družbenega kot privatnega sektorja, smo že pričeli z zelo široko akcijo med razstavljavci v državi in inozemstvu. Prvi odzivi so pozitivni in pričakujemo, da bo tudi ta sejemska prireditev našla svoje mesto v okviru ostalih specializiranih sejmov.

V štirih preteklih letih se je iskala prava oblika sejma, ki se je sedaj izkristalizirala in bo tako letošnja peta jubilejna prireditev prikazala prav vse zvrsti obrtništva. Poleg tega bo v času sejma organiziranih več strokovnih predavanj, sodelovali pa bodo tudi Centri za strokovno šolstvo obrtnih kadrov.

Vabimo vsa obrtna podjetja in vse zasebne obrtnike, naj ponovno premislijo o svoji udeležbi, če se za to še niso prijavili. Prepričani smo, da bodo dosegli dober poslovni uspeh, ker bo tudi na tem sejmu tako, kot na vseh ostalih, ki jih prirejamo: razstavljeno blago se bo v okviru sejma tudi prodajalo.

Slovensko kulturno društvo „Jepa — Baško jezero“ vabi na

Večer slovenske pesmi in folklore

ki bo v nedeljo, 6. avgusta 1972, ob 20. uri v Kulturnem domu v Ločah.

Nastopajo: Mešani zbor SPD „Danica“ iz Št. Vida v Podjuni, vodi Hanzi Kežar; Folklorna skupina KPD „Planina“ iz Sel, vodi Marica Čebul; moški zbor SKD „Jepa — Baško jezero“, vodi Šimej Triesnik.

Prijatelji in gostje prisrčno vabljeni!

TV tedenski program TV

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 30. 7.: 7.10 Duhovni nagovor — Po vaši želji. — PONEDELJEK, 31. 7.: 13.45 Informacije — Pesem treh dolin. — TOREK, 1. 8.: 9.30 Land an der Drau — Dežela ob dravi. — 13.45 Informacije — Šport od tu in tam — Po lovčevih stezah. — SREDA, 2. 8.: 13.45 Informacije — Sestanek s popevkarji. — ČETRTEK, 3. 8.: 13.45 Informacije — Iz kulturnega življenja koroških Slovencev: 2. del sporeda šolske akademije Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu. Posneto 4. 6. 1972 v Delavski zbornici v Celovcu. — L. Detela: Nova slovenska literatura: 5. Gregor Strniša in njegova drama „Žabe“. — PETEK, 4. 8.: 13.45 Informacije — Po Komelju na vrhe — čez vrhe v dol (3. oddaja). — SOBOTA, 5. 8.: 9.00 Rubrika za jugoslovanske delavce, zaposlene v Avstriji — Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

AVSTRIJSKA TELEVIZIJA

NEDELJA, 30. julija: 16.30 Za otroke od 6. leta naprej: Daktari — 17.20 Za družino — 17.45 Pes in njegov gospodar — 18.05 Pišče Pips, lahko noč za najmlajše — 18.10 Popotovanje na konec sveta: Jeza Džingis kana — 19.00 Čas v sliki z vprašanjem tedna — 19.30 Šport — 20.10 Kristjan v času — 20.15 Dvojna igra v Parizu — 21.45 Čas v sliki — nočna izdaja. Šport — nočna izdaja.

PONEDELJEK, 31. julija: 18.00 Sprehod pod vodo — 18.25 Pišče Pips, lahko noč za najmlajše — 18.30 Avstrija — slika — 18.55 Prašiček Debeli — 19.20 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Bonanza — 21.10 Olimpijske iluzije — 22.10 Čas v sliki — nočna izdaja.

TOREK, 1. avgusta: 18.00 Slučaj, tam zraven — 18.25 Pišče Pips, lahko noč za najmlajše — 18.30 Avstrija — slika — Južna Tirolska — 18.55 Raji živali — 19.20 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Hotel Paradizo — 21.55 Čas v sliki — nočna izdaja.

SREDA, 2. avgusta: 11.00 Program za delavce: Morski vrag iz Kartage — 16.30 Za otroke od 6. leta naprej: Čarovnija — 17.10 Za otroke od 11. leta naprej: Otroci bodo odrasli — 17.35 Lassie — 18.00 Za družino: Poletje z Nicolo — 18.25 Družina Petz, lahko noč za najmlajše — 18.30 Avstrija — slika — 18.55 Tri mladeniči — 19.20 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Sestanek z živalmi in človekom — 21.05 Rdeča kapela — 22.10 Čas v sliki — nočna izdaja.

ČETRTEK, 3. avgusta: 18.00 Potovalna služba Schwalbe — 18.25 Družina Petz, lahko noč za najmlajše — 18.30 Avstrija — slika — 18.55 Športni mozaik — 19.20 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Nocturno — 21.55 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.05 Louis Armstrong.

PETEK, 4. avgusta: 11.00 Program za delavce: Mestu je zastal dih — 18.00 Živalski vrtovi sveta — svet živalskih vrtov — 18.25 Družina Petz, lahko noč za najmlajše — 18.30 Avstrija — slika — 18.55 Jezdeci iz Padole — 19.20 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Arsene Lupin — 21.10 Kdo je bil Che Guevara? — 22.05 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.15 Ni časa za komedije, filmska šaloigra.

SOBOTA, 5. avgusta: 16.30 Za otroke od 5. leta naprej: Hišica — 16.55 Za otroke od 6. leta naprej: Profesor Boltežar — 17.05 Za otroke od 11. leta naprej: Dežela brez kamenja — 17.30 Čarobni vrtiljak — 17.35 Za družino: Naš prijetni dom — 18.00 Tedenski magazin — 18.25 Družina Petz, lahko noč za najmlajše — 18.30 Kultura — posebno — 18.55 Poletje na Siciliji — 19.20 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Komedijska graja: Josef Filser — 22.05 Šport — 22.35 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.45 Zlato sedmih gora.

TELEVIZIJA LJUBLJANA

NEDELJA, 30. VII: 9.40 Po domače z ansamblom Janeza Jeršinovca in Planšarji — 10.10 Kmetijska oddaja — 10.55 Mozaik — 11.00 Otroška matineja — 11.50 Mestece Peyton — 12.40 TV kažipot — Nedeljsko popoldne — 18.20 Osedlaj veter — ameriški film — 20.00 TV dnevnik — 20.30 Ko nisem bil več vojak — nadaljevanke — 21.15 Glasbena oddaja — 21.30 Športni pregled — 22.00 Poročila.

PONEDELJEK, 31. VII: 18.15 Obzornik — 18.30 Kremenčkovi — serijski barvni film — 19.00 Mladi za mlade — 19.45 Kratek film — 20.00 TV dnevnik — 20.35 F. N. Raug: Izobčenec — kanadska TV drama — 22.05 Kulturne diagonale — 22.40 Poročila — 22.45 Šahovski komentar.

TOREK, 1. VIII.: 18.15 Obzornik — 18.30 M Jezernik: Medvedov godrnjavček — IV. del — 18.50 Gostje slovenske popevke 72 — Samantha Sang — 19.20 Omiš — oddaja iz cikla Karavana — 20.00 TV dnevnik — 20.35 Oči brez obraza — francoski film — 22.05 Nokturno: Rodinov Pekel — 22.25 Poročila.

SREDA, 2. VIII.: 16.20 Mednarodno kajaško tekmovanje — posnetek iz Treske Skopje — 17.20 Šahovski komentar — do 17.40 — 18.45 Obzornik — 18.35 Sebastijan in Mary Morse — 19.00 S kamero po svetu: Danska — I. del — 19.30 Naši operni pevci: Vilma Bukovčeva — 20.00 TV dnevnik — 20.35 N. Erdman: Samomorilec — I. del predstave Mestnega gledališča Ljubljane — 21.40 De Gaulle — človek 18. junija — 22.10 Poročila — 22.20 Filmski festival v Pulju.

ČETRTEK, 3. VIII.: 18.10 Obzornik — 18.25 Risanke — 19.00 Boj za obstanek — serijski barvni film — 19.25 Jugoslovanska mesta: Niš — 20.00 TV dnevnik — 20.35 G. Neveux: Vidocq (Človek s sto imeni) I. del — 21.25 8 tisoč let kulture na jugoslovanskih tleh — 22.00 Vohunski agenti, vojaki: Priprave na invazijo — 22.35 Poročila.

PETEK, 4. VIII.: 18.15 Obzornik — 18.30 Veselo Tobogan: Ljubljana — I. del — 19.00 Mestece Peyton — 20.00 TV dnevnik — 20.35 Zadnja priča — poljski film — 22.05 Zabava vas Tom Jones — 22.45 Poročila — 22.50 Šahovski komentar.

KMETIJSKE STROJE
VSEH VRST
VAM NUDI PO UGODNIH
CENAH

Trgovina
Adolf in Katarina
KRIVOGRAD
9143 Šmihel pri Pliberku
Telefon 0 42 35 - 34 1 97

STIHL 050AV

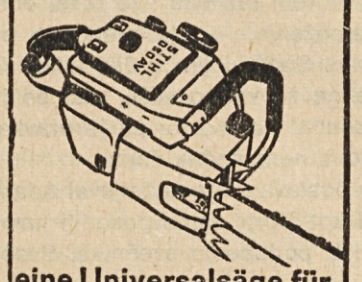

eine Universalsäge für die Waldarbeit. 5,5 DIN PS stark und 9,8 kg leicht, außerdem hat sie den vibrationsdämpfenden STIHL-AV-Griff.

STIHL

Gospodarski in poljedelski stroji — traktorji — motorne žage in vsi nadomestni deli — kuhinje — kuhinjski stroji in vse za gospodinjstvo — otroški vozički — televizijski in radioaparati — šivalni stroji — motorna kolesa — mopedi — mladinska kolesa za birmo

najugodnejše pri domačem podjetju

Johan Lomšek

ŠT. LIPŠ — TIHOJA 2
9141 Eberndorf — Dobrla vas
Telefon 0 42 37 — 246

Oglejte si zaloge in kupite ugodno!

Za naše podjetje iščemo pleskarske pomočnike in vajence.
Stanovanje na razpolago.
Kličite nas telefonsko
0 42 22 - 32 4 54, Klagenfurt — Celovec

Hans Scarsini
pleskarski mojster
Koningsberger Straße 20

Leeb

Betonske izdelke in gotove gradbene dele,
Katzenberger-strope,
Purator čistilne naprave,
Leca votle opeke in **Leca** opeke za dimnike
ugodno nudi tvrdka

Ing. Alois Leeb
Wolfsberg - Priel, telefon 0 42 52 — 28 78
Köttmannsdorf - Kotmara ves,
telefon 0 42 22 — 79 11 17

POHIŠTVO
ZA DOM IN GOSTE
Rutar - Center

A 9141 Dobrla vas — Eberndorf
Telefon 0 42 36 — 281

Naš tednik

Izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uprave 82-6.69. — Telefon uredništva in oglasnega oddelka 84-3-58. Naročnina znaša: mesečno 10.— šil., letno 100.— šil. Za Italijo 3400.— lir, za Nemčijo 24.— DM, za Francijo 30.— ffr., za Belgijo 300.— bfr., za Švico 25.— šfr., za Anglijo 3.— f. sterl., za Jugoslavijo 60.— N. din, za USA, Avstralijo, Kanado in južnoameriške države 7.— USA dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Janko Tolmajer, Radiše, p. Žrelec. — Tiska Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.